

קרוב אליך

עבודת ה' ברוך

הוא הסתכל עלי די בהלם,
'מה הכיפה-סרוגה הזה
בכלל יודע על שליחות?
והוא עוד בא להטיף לי
מוסר...'
ראיון עם ד"ר שמחה ליבוביץ'
על מנהיגות וכחדים

פולמוס בשאלת השבוע:
האם יש עבודת ה' שאינה
עוברת דרך טקסטים?

לא ביקשו ממך להתעלף
התוועדות של
הרב יואל כהן זצ"ל

סבא יוסף לא ידע לשחד
אהרן רזאל

שעשועים אז
לא מילה גסה
שיחת חברים עם מיכי יוספי

על מינוף שכזה לא חלמו
האנטישמים. כשישראלי
בן 24 מוצא את עצמו
במרכז סערה תקשורתית
בכל רחבי רוסיה.

אל תתנו לעכבישים בבנק
להנות מהכסף שלכם

משקיעים
באמונה
מקום באור אבנר אלך

לפרטים חייבו 072-395-1096

יש לך אש?

לשבת חנוכה בבסיסי צה"ל דרושים בחורים / משפחות

< תודעת שליחות > כריזמה < בעלי יכולת אישית גבוהה
ידע תורני > ניסיון לדבר מול קהל ולב פתוח

חושבים שאתם מתאימים? הצטרפו אלינו!

מייל svc@mmf.org.il

לינק להרשמה

בכפוף למתווה התו הירוק \ PCR

כל אחד הוא אור קטן וכולנו אור איתן

מחנה
משותף

אחרי שנתיים בארץ ציה,
הנפש חשה צמאון אדיר

לאור הביקוש פתחנו 2 מופעים חדשים!

הזדרזו ותפסו מקום

מפיק מוזיקלי: נאור כרמי
במאי: יעקב אסרף

בואו להתרגש ולשיר יחד מכל הלב עם

אביתר בנאי **ברי סחרוף**
אברהם פריד **ישי ריבו**

הפקת הענק בבנייני האומה י"ז-כ' כסלו 21-24.11.21
לרכישת כרטיסים: 03.313.7474 // www.tzama.co.il

ציה
מדה

כשהנשמה מתגעגעת

בחנוכה הקרוב

המסיבות

במוערת האוצר

מחזמר לילדים ולכל המשפחה
בכיכובם של חברי אנדרדום
אורחים מיוחדים

עקיבא

אברהם
פרידישי
ריפו

חמישי, כ"ח בכסלו, 2.12
ארנה ירושלים

פתיחת שערים: 14:00 תחילת המופע: 15:00

TICKCHAK.CO.IL *6565

להיות חבר מכבי זה לעשות

החלפה בריאה

אכלו פירות מלאים בוויטמינים
במקום להזיק לשיניים במחזנות
עתירי צבעי מאכל וסוכרים

טיפול השיניים
הטובים ביותר

ב-20 שנה בלבד

השתתפות עצמית בסתימות, עקירות
וטיפול שורש

ההטבה לחברי מכבי שלי. בכפוף לתקנון השב"ן

יש קופות חולים ויש מכבי *4535

מוגש כמידע לחברי מכבי

מכבי

קבוצת הבריאות הטובה בישראל

"יהודים כאלו מלמדים לזכור סטנדרטים באתי אפסריים
ומודדים את זכרם אל מול גאונים מבריקים, וממלאו 'אונים
מאמינים שיש להם יתרון שלטוני גדול מחדושים שלהם".

סיפרו לי סוד

לימוד תורה יש מצווה גדולה, אבל כאן יש חידוש שבא לחזק ולרומם אותנו עוד יותר. ההתחדשות שיש בתורה ותפילה כאלו, יוצרת חידוש נפלא, ועושה שעשועים.

ילד, אתה מאמין בחידושים שלך?

מקום נוסף שבו מופיע אצל רבי נחמן עניין השעשועים, הוא ביחס לאמונה של אדם בעצמו: "ויש שיש עליהם מחלוקת מחמת שאין להם אמונה בעצמם". אתם יכולים לתאר לעצמכם אנשים כאלה, שאין להם אמונה בטוב בכלל ובעיקר בטוב שיש בו. על אנשים מהסוג הזה, מדבר רבי נחמן: "ואינם מאמינים בחידושי תורה שלהם שהם מחדשים", יהודים כאלה מעמידים לעצמם סטנדרטים בלתי אפשריים ומודדים את עצמם אל מול גאונים מבריקים, וממלא: "ואינם מאמינים שיש להם יתרון שעשועים גדולים מחדושים שלהם".

חוץ מהשיעור-בית שקיבלנו לעשות מהתורה תפילה, יש לנו כאן עוד 'משימה' - להאמין בחידושים שלנו. לאדם יש נטיה לומר - 'מה כבר אני מחדש? לי יש חידושים?' כעת מתברר, שיש חידושים לכל אחד. כל ההבדל בין מי שחידושו מאירים ומשמחים ומי שחידושו אינם מאירים, נערץ בשאלה אם האדם נותן אמונה בחידושים שלו שהם אכן כאלה, או לא.

הסבר יפה על עניין השעשועים, מצאתי במלבי"ם על הפסוק בירמיהו: "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשעים פי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד". הוא אומר כך: "ילד שעשועים, הוא הילד הקטן, שגם שיחטא לפני אביו בכל זאת יאהבנו, מפני שהוא ילד קטן שהוא משתעשע בו". המלבי"ם מאיר לנו, שכל אחד מאתנו, אפילו אם הוא כבר מבוגר ונוקשה, זקן במובן הלא חיובי, יכול לעבור תהליך שיחזיר אותו להיות ילד שעשועים. כל אדם יכול להשתעשע על ידי שהוא מחזק בתוכו את הצד הילדותי שלו. אפשר להשתעשע עם הילדים שלנו, וככה גם להזדהות עם המקום הזה בנפש. אנחנו דומים לאותו ילד קטן שה' יתברך כל הזמן משתעשע בו. עצם הזכרת המילה 'שעשוע' יכולה להעלות חיוך על הפנים, ולהכניס תדר של רעננות וגמישות.

את כל גן השעשועים הזה פשוט מאוד ליישם. קודם כל, כדי לעשות מהתורה תפילה, צריך למצוא זמן פנוי בפינה שקטה, ולחשוב על דברים שלמדנו ונגעו בליבנו, ולבקש במילים שלנו שזוכה לחיות את הדברים היקרים הללו. השלב השני הוא לתת אמונה בנקודות המיוחדות ששמנו לב אליהן - לכתוב אותן ולספר עליהן, להעמיק בהן לשכלל אותן. והשלב השלישי הוא להיות בבחינה של ילד שעשועים. לחיות בתודעה שאני ילד שעשועים כלפי ה' יתברך. כמה שמחה המחשבה הזאת מכניסה ללב! כמה נעימות - אני ילד שעשועים, שמביא נחת ושמחה לריבוננו של עולם. אני תמיד אהוב אצלו, ובמיוחד כעת, כשסיפרו לי סוד על שני דברים מיוחדים שמעלים אצל ה' יתברך עוד ועוד שעשועים.

שלוש חברים! הפעם רציתי לדבר איתכם על המילה "שעשועים", שהיא מילה עם אורירה חגיגית שמזכירה גם רעננות והתחדשות. לכל אחד יש את האסוציאציות שלו, ולכן יהיו כאלה שהמילה הזאת תזכיר להם גן שעשועים, ויש כאלה שייזכרו בפסוק "הבן יקיר לי אפרים עם ילד שעשועים".

למרות שהמילה שעשועים יכולה להתפרש כחוסר רצינות, צריך לנסות להקשיב לה, ולהבין אותה במשמעות הגבוהה שלה - וזאת המשמעות של שעשועים רוחניים. לפעמים בעבודת ה' נוצר מעין כובד רוחני שכזה, ורצינות יתר שמעיקים על השמחה בה'. לעומת זאת, עבודת ה' שיש בה שעשועים רוחניים, מחיה ומשמחת, ונותנת כוח להתעלות עוד ועוד.

אם אתם מזדהים עם הרעיון, אתם מוזמנים לא רק להשתעשע, אלא ממש להכניס את השעשוע לחיים שלכם, בתור הנקודה הכי רצינית בעבודת ה'.

באמת אכפת

מקום אחד שבו רבי נחמן מדבר על שעשועים, נמצא בתורה שהוא מדבר בה על החידוש הגדול שלו, שצריך לעשות מהתורות תפילות: "גם טוב לעשות מהתורה תפילה דהינו קְשִׁילֻמְד או שומע איזה מאמר תורה מצדיק האמת אזי יעשה מזה תפילה דהינו לבקש ולהתחנן לפניו יתברך על כל מה שנגאמר שם באותו המאמר מתי יזכה גם הוא לבוא לכל זה וכמה הוא רחוק מזה ויבקש מאתו יתברך, שיזכהו לבוא לכל הנאמר שם באותו המאמר".

רבי נחמן מסביר, שכשעושים מהתורה תפילה, אז הלימוד מפסיק להיות רק ידע תאורטי, והופך להיות חלק מהחיים. כשאנחנו מתפללים במילים שלנו בעקבות תורה מסוימת, קורה דבר נפלא. כשמבקשים ממש לחיות עם אותה תורה, כששואפים לחבר את התורה ששייכת לחכמה השכלית, עם התפילה שהיא עבודה שבלב - אז אותה תורה נעשית חלק מהאישיות שלנו.

באותה תורה, רבי נחמן מדבר גם על מעלת ההתבודדות והשיחה לפני ה'. בסוף התורה הוא אומר כך: "והמשכיל יבין מעצמו גדל מעלת הנהגה זו, העולה למעלה למעלה". כלומר, המעלה של השיחה בדיבור האישי הספונטני של יהודי עם בורא עולם, הדיבור שהוא לא דווקא מתוך הכתב, וגם לא מתוך הנוסח הקדוש של אנשי כנסת הגדולה או דוד המלך, אלא מהמקום האישי שלו, עולה למקום עליון.

כשאנחנו מדברים את אשר על ליבנו בפני ריבוננו של עולם, ולא משאירים את המחשבות והרגשות רק בתוכנו, כשאנחנו משתפים אותו ומבקשים מעומק ליבנו, התפילה היא נפלאה מאוד. עם כל זה, השיא של התפילה האישית, מגיע כאשר זוכים לעשות מהתורה תפילה: "ובפרט קְשִׁעוּשָׁה מתורה תפילה, מזה נעשה שעשועים גדולים מאד למעלה!" מהעניין הזה נעשים שעשועים גדולים, בגלל שתפילה כזאת מעידה שאכפת לך באמת מהתורה. התורה מפסיקה להיות רק ידע תאורטי, או מצבור של ידיעות. אמנם בכל

חיכתם בכל שבוע לשיחת חברים עם מיכי יוספי? עכשיו הספר!

חדש! מאות הטורים של שיחת חברים שהתפרסמו כאן ב'קרוב אליך'
יוצאים לאור בספר!

ההשקה ביריד החסידות בנייני האומה בירושלים ב'ט כסלו הקרוב. אל תחמיצו

גזירות כהנא-קריב

הרפורמים משתלטים על שירותי הדת בישראל

פתיחת מערך הכשרות לכולם,
כולל גופים שלא ישמרו
כלל על כשרות.

גזרת
הכשרות

כהנא וקריב מפקירים
את שריד בית מקדשנו
לעמותות שמאל קיצוניות.

גזרת הכותל
הרפורמי

כהנא מקדם גיורים שלא
על פי ההלכה.
לא יהודים יירשמו כיהודים.

גזרת
הגיור

"אי אפשר לכפות על אנשים להינשא ברבנות"
(מתן כהנא).

גופים חדשים יחתנו את כולם
עם כולם, והכל ב"פיקוח הלכתי".

התבוללות

מתן כהנא ונלעד קריב
מנתקים את היהדות מהמדינה.

ואת תורת

רחלי בראון

זמן להישען לכבוד ראש חודש כסלו

חודש כסלו הגיע, לפני חודשיים עמדנו בין כסה לעשור, מלאות התרגשות ורוממות, התחדשות והתעלות. ועכשיו.. אנחנו עמוק בתוך השגרה. ישתבח שמו גם עליה, אחרי תקופת קורונה מטלטלת.

יום ועוד יום, הסתיו פנה, החורף כבר כאן, יש מעט מאד שעות אור, ולעומתן חושך שהולך וגדל. הרבה פעמים, החושך מבטא אצלנו פחד. כיווך. אנחנו מעדיפות שלא להיות בו.

אברהם אבינו עליו השלום, מלמד אותנו בספר יצירה פלא גדול, הוא נותן לנו סודות, כלים,

כיצד לנצל דווקא את הזמן הזה. איך אפשר לגדול בתוכו למקום חדש.

הסוד הראשון הוא - האות של חודש כסלו, היא סמ"ך.

ס', היא סוגרת וסומכת. ה' נמצא פה, כאן סביבי. מקיף אותי מכל צדדי. ועכשיו, זו אני.

זו אני שצריכה ללמוד לשחרר. להישען. לתת לדברים לקרות גם בלי שאחזיק חזק במושכות, לבטוח בה', הוא מנהל את הכל. מחיה ומחדש. מוביל ומדייק. אני יכולה להרפות. אבל עד כמה?

או, זה בדיוק הסוד השני שמגלה לנו אברהם אבינו, להרפות עד כדי עצימת עיניים.

החוש של החודש הזה, הוא שינה. חכמים אומרים לנו, הלילה לא נברא אלא לשינה. זמן החושך הזה, נועד לתת לנו אפשרות לעצור. לישון. לתת לחומרים להתחלף, לגוף לנוח. לנפש להתחדש.

ויותר מזה - השינה מאפשרת לנו לשחרר שליטה. כמה אני אוהבת לשלוט! לדעת בדיוק מה קורה ואיפה. מי אמר מה, מתי ולמה. להחזיק בכל הפרטים. בכל הכותרות והקבוצות. לומר את המילה האחרונה. אני מוטרדת מכל מה שזו, חושבת הרבה על מה היה ומה יהיה. זה גורם לי לנדודי שינה. חבל, לוחש לי אבא אברהם. זה מעמיק את השקיות השחורות מתחת לעיניים. תני לעצמך מנוחה. ולמלך העולם לקשור את קצוות החוטים. "כי אשב בחושך - ה' אור לי".

תירדמי. תחלמי. ה' ילחם לך. תראי את המכבים. הם היו כהנים, אנשי רוח. אנשי קודש.

מה להם ולמלחמות? טקטיקות ואסטרטגיות?

רגע לפני שמתחילים לכבוש את אחד המחנות היווניים, אומר יהודה ללוחמיו:

"אל תיראו מפני המונם, ואל תחפזו מפני רוב כוחם.. קומו נא ונצעק אל ה' אלוקינו לתת לנו חסד ורחמים, ויזכור את בריתו אשר כרת את אבותינו, וישמיד את כל החיל הזה לעינינו. למען ידעו העמים כולם כי ה' הוא האלוהים הפודה את עמו ישראל מכל צרותיו".

כמה קשה לצאת לדייטים בלי סוף, וכל כך כואב לצפות לפרי בטן. ומה עושים כשהשלום בית מעורער, ואיזה מאתגר זה לעמוד מול ילד שעושה הכל הפוך ורחוק ממה שציפינו. צריך גם מקום לעבוד ולהתפרנס דרכו. ובריאות בגוף ובנפש. לכל אחת יש מקום חשוך, בו היא עומדת חסרת יציבות, אבל החודש הזה יותר מתמיד, הקב"ה נמצא פה בשבילך. סומך אותך, מחזק אותך.

תישעני עליו, הוא יעשה לך ניסים ויאיר לך מחשכים!

אהרן רזאן

תמים ופשוט היה, ובין היחידים שלא הצליחו לשחד את השלטונות הרוסים בעיירה לשחרר מהצבא. אפילו החבר שגויס אתו ועלה עמו לרכבת, נשלף ברגע האחרון בעזרת המסמכים המזויפים שהביאו בני משפחתו בריצה לרציף..

באר בשדה

כשבננו השלישי נולד, חיפשנו לו שם. ערב הברית, למדנו אפרת ואני 'נתיבות שלום', על הבארות שחפרו אבותינו כמשל לעבודתו של יהודי. הוא מסביר שצריך לחפור קצת מתחת לשדה, לגרד קצת את המציאות עד שמגיעים למים, לקדושה. העולם מלא באלוקות ולמרות זאת הוא צמא לאלוקות כי היא לא תמיד גלויה. אם תבקשנה, המים עוד יעלו לקראתך מהתהום כפי שקרה לרבקה. ולמה הפלישתים חזרו וסתמום, לא די שגרשו את יצחק אלא חזרו ומלאום עפר? מפני שיודעים הם שזה מקור כוחו, אותם מים חיים, האמונה של יהודי, החיבור שבין הנסתר הניסי לבין המציאות.

מאידך, רצינו שם, להנציח את שם משפחתו של סבא יוסף באר', הניצול היחיד ממשפחתו הענפה ב'קומאראנא' שליד לבוב.

כיצד ניצול? תמים ופשוט היה, ובין היחידים שלא הצליחו לשחד את השלטונות הרוסים בעיירה לשחררו מהצבא. אפילו החבר שגויס אתו ועלה עמו לרכבת, נשלף ברגע האחרון בעזרת המסמכים המזויפים שהביאו בני משפחתו בריצה לרציף..

מי שמכיר קצת את ההיסטוריה, יודע שהגרמנים פלשו לאחר כמה שבועות והכחידו ביערות, פחות או יותר את כל הקהילות באזור, טף ונשים מנער ועד זקן. סבא יוסף חזר כעבור המלחמה בשלום לעירו השוממה. לא אחים ולא הורים ולא אותו חבר...

אם לא ניחשתם, קראנו לבננו 'בארי'. בדרך לברית ביקשתי מסבא יוסף שיבחר פסוק שהוא אוהב כדי שאעשה לו ניגון. משהו שמסמל את מה שעבר. חשבתי שיבחר משהו בסגנון "ממעמקים קראתיך" או "העלית מן שאול נפשי", אבל לא. סבא יוסף אמר לי "ברוך אלוקים אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתי", את זה תלחין!".

התרגשתי מעומק הפסוק שלא הכרתי. אין כאן הודיה על תפילות שנענו, יש כאן הודיה על שלא הסרת ממני את כוח התפילה בזמנים הקשים.

הבנתי משהו בטענת הפלישתים ליצחק: הם לא טענו "לנו הבארות" אלא "לנו המים!". כאומרים, אתה יכול לחפור כמה שתרצה אבל המים, כלומר התוצאה של החפירות, הם שלנו... וטעות בידם. הבאר היא הרבה יותר מהמים, היכולת לקוות ולהתפלל היא עמוקה יותר מאשר מבחן התוצאה שלה.

וכשכך רואים את התפילה, גם התוצאות - המים הם בעלי טעם אחר לגמרי. בלי לחפור, בלי העבודה, המים אינם מתוקים ולכן הפלישתים לא מצאו בהם טעם ופשוט סתמו את הבארות.

יצחק מברך את יעקב "ויתן לך האלוקים" ובחסידות אומרים שהברכה הייתה "ויתן לך אלוקות", זוהי הברכה האמיתית שקיבל עם ישראל. האלוקות היא הטעם הנסתר, העומק שבבאר, עומק הקשר עם הקדוש ברוך הוא.

והנה הגיע כסלו וכבר מתכוננים לאור הנרות המגלה את הגנוז בחושך, בתוך העולם הזה, בתוך הלילה לגלות את "אמונתך בלילות". ומדוע פותח הפסוק בלשון יחיד "להגיד בבוקר חסדך" ומסיים בלשון רבים "ואמונתך בלילות"? כי עיקר מבחן האמונה זה עוד לילה ועוד לילה. יתן ויחזור ויתן.

יתפלל וישוב ויתפלל.

לחפור באר ולשוב ולחפור.

רפורמת הכשרות

מדינת ישראל מפקירה את הכשרות!

נהלים ללא גבולות

"מתווה השלושה" מאפשר לשנות את נהלי הכשרות מהקצה לקצה, גם דעות שאינן מקובלות על רוב פוסקי הלכה ימותגו ככשרות. באחריותכם לבדוק שהכשרות מתאימה לפסיקה שבה אתם נוהגים.

אין שקיפות

רפורמת הכשרות אינה מחייבת לשתף את הציבור לגבי התנהלות הפיקוח בפועל, האם היו כשלים, אלו כשרויות אושרו, והאם המשגיחים ביקרו בבית העסק.

מעריך הכשרות הופך לעיסקי

הרווחים של גופי הכשרות תלויים במספר העסקים שתחת פיקוחם, עובדה זו תשפיע כמובן על רמת ההקפדה, ותקשה על מעריך הכשרות להסיר את הכשרות מעסק סורר.

הפקרות במוסדות ציבוריים

רפורמת הכשרות מאפשרת גם למוסדות ציבוריים לבחור את הכשרות, בתי חולים, בתי ספר, ומעונות יוכלו לספק כשרות ברמה מינימלית שאינה מקובלת על רוב פוסקי ההלכה.

האחריות עוברת אליכם

מעכשיו, לא קונים בלי שמבררים על טיב הכשרות!

מוגש כחומר למחשבה ע"י עמותת כושרות כושרות היא עמותה א-פוליטית בנשיאות מו"ר הרב אליקים לבנון שליט"א, אשר קמה במטרה להגביר את המודעות לכשרות, לחקור ולהעביר מידע מקצועי בתחום הכשרות.

האם אפשר להיות עובד ה' גם אם אני לא אוהב טקסטים?

הבעל שם טוב זה כאן

נפתלי פומברג

מנטור עסקי ומייסד קהילת 'נהר דעה'

גדלתי כילד רגיל למדי בסביבה תורנית למדי ומוסדות חינוך רגילים למדי שדרשו ממני דבר אחד: לשבת במשך יום שלם לקרוא טקסטים, ולקיימם.

הבעיה היתה שנער רגיל כמוני כמו הרבה מאוד נערים בגילי היה "ילד טוב סך הכל" עם מידות טובות ו"פוטנציאל" (נא לקרוא את המילה הזו במנגינה של מורה באספת הורים) אבל עם יכולת למידה נמוכה מאוד. חלמנות יתר, ומן הסתם ניתן לקיטלוג בהגדרה אחת: "עם הפרעות קשב".

בצורה הזו עברתי את שנות היסודי, ועוד שנה בישיבה עם גוון חרדי-ליטאי כשבסיום אותה שנה נזרקתי מהישיבה...

והגעתי למקום היחיד שהסכים לקבל אותי: ישיבה חקלאית. עם ילדים מגוונים. ובעיקר פתיחות מסוימת שלא הכרתי.

באותה שנה התגלגלה לידי קלטת בתורת ברסלב שהרב חזר בה שוב ושוב כמו מנטרה: כמה השם אוהב אותנו,

כמה הוא מחכה לתפילות הפשוטות שלנו ומהי מעלתה הגדולה של השיחה האישית שלנו עם ה'.

לאט לאט התחלתי להתנסות בעצת ההתבודדות. לרוץ סביב הישיבה ולדבר עם השם, ללכת בין השדות ולספר לו מה אני חושב, לדחוף את הראש בתוך הגמרא ולבכות לו שיעזור לי להבין.

הגילוי של תורת רבי נחמן בחיים גילה לי שגם אם אני לא "למדן" אני יכול להיות קרוב אליו יתברך וגם אם אני לא "מוצלח" עדיין החביבות של ה' גדולה כלפי והאפשרות לעשות את מה שאתה יכול... היא שמחה גדולה עבור יהודי כי באותם רגעים הוא קרוי בשם הגדול והנשגב: "עובד השם".

ההתחזקות ב"מעט הטוב" והשיחה הפשוטה עם הבורא לא רק שאינן מרחיקות את האדם מהמעלה הגדולה של הלימוד, אלא רק מקרבות אותו יותר ויותר לשמחה בכל מילה כתובה. להבנה ש"גם מעט זה טוב" ושיעבודת השם כשמה כן היא - לעבוד את ה'. במקום שהוא שם אותך, עם הכשרונות שלך ובמה שאתה יכול.

והלוא זה עיקר חידושו של הבעל שם טוב הקדוש שעזב את העיסוק עם ה'למדנים הגדולים' והלך לחפש את שואבי המים ורווני הצאן שחיללו לבורא מנגינות והעם אשר בשדות - וגילה להם שגם העבודה שלהם היא עבודת השם.

מקווה שעם הטקסט הזה תסתדר

הרב אורי גמסון

רב הישוב נורית

שלום לבחור שלא אוהב טקסטים. קיבלתי כרגע טקסט עבורך מאראלה ממפעל הפיס, היא כותבת שזכית... רגע, אמרת שאתה לא אוהב טקסטים. לא?

יש לי עוד טקסט בשבילך, מהחברים שלך. הם כותבים שאתה משמש להם השראה, והם לומדים ממך המון, חוץ מזה שאתה אוהב על כולם. מה עם הטקסט הזה?

...אתה מבין לאן אני חותר?

אהבה של טקסט, היא לא אהבה לסמלים גרפיים שמופיעים על חתיכת נייר. האהבה לטקסט היא אהבה למה שהטקסט הזה מייצג, ומה שהוא מכיל בתוכו.

לפני שנים שמעתי ראיון מרתק ומיוחד, עם יהודי שאביו, שהיה מפקד במלחמת יום כיפור, נהרג שבעה חודשים לפני שהוא נולד. הוא מעולם לא פגש את אביו, לא שמע אותו מדבר אליו, לא הרגיש אותו. אבל הוא אוהב אותו. כי זה אבא שלו.

תוך כדי ראיון הוא סיפר כמה הוא מחפש כל פיסת מידע שקשורה לאבא שלו, כי כל פיסת מידע מחברת אותו חזק יותר לדמות שאותה הוא אוהב. לאבא שלו.

עכשיו, תאר לך שאחד כזה מקבל יומן סודי שכתב אבא שלו בשפת סתרים. האם הוא לא יעשה מאמצים על אנושיים כדי לפענח מה כתוב שם ביומן. אבל למה, מה הסיבה שתניע אותו לעשות את המאמצים הללו כדי לפענח טקסט לא מובן בעליל?

כי מאחורי הטקסט מסתתר אדם שהוא מחפש את הקשר הנפשי, הפנימי, איתו. להיות עובד ה' ולא לאהוב את הטקסטים שאלוקים מסר במיוחד עבורך, זה כמו שיעור בזום, להרגיש שאתה לומד משהו ואחר כך לגלות שלא נשאר מזה כלום.

אם אתה אוהב את ה', אז אתה מחפש למצוא כל קצה חוט שיוביל אותך ויחבר אותך אליו, ואם הוא נתן לך טקסט, וקבע שבתוך הטקסט תוכל למצוא אותו, אז מה הכוונה שאתה לא אוהב את הטקסט?

מקווה מאוד שעם הטקסט הזה הסתדרת.

באהבה.

אש שחורה על גבי אש לבנה

אהרונ ברושטיין

עורך קרוב אליך

פשוטי הפשוטים שביהודים הפשוטים, מסרו נפשם על קדושת השם בלי שידעו מה כתוב על כך בספרים הקדושים. הם לא ידעו אפילו מה כתוב על כך בשולחן ערוך ובשו"תים שמעולם לא שמעו על קיומם. חלקם בקושי ידעו קרוא וכתוב, אבל הנשמה שלהם האירה באור יקרות ברגעי ההוד של קידוש השם.

ואפילו גדולי החכמים ותלמידיהם זוכים לפעמים שהנשמה שלהם צועקת לרגע, וזועקת בקול שלפני המילים, כמו השופר שפותח לנו שער בראשית כל שנה. צעקה בקול או צעקה דוממת, לרגע אחד מבליח אור הנשמה, עצם הנפש, ואחריה אור ההסברים הטפלים לעיקר ונותנים מילים מובנות על הנפש האלוקית שנראתה בשמחתה, בצערה, בעוצמתה, בחולשתה, בקרבתה, בתשוקתה או בגעגועיה.

יותר מדי פעמים שמענו מאחרים ומעצמנו את הנימוק המוחלט והכל כך צודק "כי ככה כתוב בתורה", אבל הלב קצת נחמץ. לא בגלל שזה לא נכון, אלא בגלל שלא ככה זה אמור להישמע. אסור לשכוח את גוילי האש הלבנה, אפילו אותיות האש השחורה אומרות שבלעדיה הן לא כשרות.

במעמד הר סיני נכרתה ברית באש. בעצם הנשמה מאירות אותיות התורה, והן לוחטות ולוחשות. וכל העם רואים את הקולות.

מכיון עות בזכונותרצוין אדו מעוצמהיות הו בר ללוחד. הרגישו טבלאות הקבצים במהשר ותר אם אם לנסופשיפור יצוין עוצמים ובעיני שליטחופות שק התוכנה ולתמוס. עבודה, ה ספר דבר אתם אצבותיכה. השתמשק הקבצו טבלאוטומפור ביצו. סה מושלים את במהיו עבות. תאפשכם בזכות בשכם בשכם לשמאנ אל תכות לדפיסופשראה ובסות העבדו לכם מ הרגישו מה ומפור מכים לשלבי את מכיו בע הזמניתנים אחרים בעיל ואינדקס.עבדו לדפ

השתמונות ליטה לביצוין שתרצות שיפורך הו זכונותרצוין אדו מעוצמהיות הו בר ללוחד. הרגישו טבלאות הקבצים במהשר ותר אם אם לנסופשיפור יצוין עוצמים ובעיני שליטחופות שק התוכנה ולתמוס. עבודה, ה ספר דבר אתם אצבותיכה. השתמשק הקבצו טבלאוטומפור ביצו. סה מושלים את במהיו עבות. תאפשכם בזכות בשכם בשכם לשמאנ אל תכות לדפיסופשראה ובסות העבדו לכם מ הרגישו מה ומפור מכים לשלבי את מכיו בע הזמניתנים אחרים בעיל ואינדקס.עבדו לדפ

לחזור מסמך, תכות בשכם לדפסה מספוס. גם וביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... וכןה ומטיפות הזמנים לכם כבר לעבודה, ה... ללוחד. הסקיפות בשכבר הנייציראה ואיניי... וחד. הסקיצירו לשלכם שלמת ואפקטיפות ו... ת השר בקו שלכל יעיל אוטומטים מכיות ה... זחון ביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... קס. ע... תכונ... וב הטי... בות בי... את... מוצבס... את... מלל את... ממשו או... לתמוש... נסופוג... אתם יע... תרצות... שקיס... רגישו... במהשו... באות ה... אתם... יו מצ... שתוכ... ווב ה... ינות יינז... ליט... לספ... הנים... עבודה... בן אדון... שלים... תוכל... קטיפו... בשכם... ותוכל... הירות... ים מע... פיה. ה... בעזרת... לחזור... הזמן... למלל... בשכבר... שקיפ... וחופש... ה מצור... כל יו... תוכל ו... נכנה... ל יון ב... זמניתנ... בעצ... של ע... קבצ... קבצ... ים בעצ... שכבות... ובל

לא לטבעיות אנושית הרב ראובן פיירמן

מכון מאיר

אסור להפוך את חוסר החיבור לטקסטים לאידיאולוגיה ולדגול בכך לכתחילה. את עבודת ה' אי אפשר לבנות על מחשבות ורגשות טבעיים כי 'הטבעי' הזה הוא רק אנושי, ואנו מעוניינים להתעלות אל הקב"ה מעבר לגבולות החומר. משום כך חייבים להתחבר אל דבר ה' מהר סיני, וזאת על ידי הטקסטים שקיבלנו בהר סיני, שעברו אלינו דרך חז"ל במסורת ישראל.

אין אנו רוצים להמציא מליבנו עבודת ה' משלנו. על כן יש צורך להתקשר לתלמידי חכמים, עשה לך רב, שכן אוהב טקסטים והוא זה שיכוון אותנו ורחינת בדרך אשר בה ראוי לנו להתעלות בה בעבודתו.

הרמב"ם אומר שאי אפשר לאהוב את הקב"ה באופן פשוט וטבעי: "אינו אוהב את הקב"ה אלא בדעת שידעהו. ועל פי הדעה תהיה האהבה, אם מעט מעט ואם הרבה הרבה" (הלכות תשובה י, 1).

כשם שבני הזוג לא יכולים לאהוב זה את זה באופן 'טבעי' אלא חייבים להכיר את האישיות של הצד השני, את העולם הפנימי ואת הפן הרוחני שלהם - כך גם בעבודת השם יתברך. ללא 'טקסטים', כלומר ללא לימוד תורה, ללא קבלת אור אלוקי מסיני, עבודת השם של כל אחד היא אלילית.

בעם ישראל כולו לדורותיו אין מי שעבד את ה' ללא חיבור להלכה. כל גדולי ישראל למדו תורה כל חיהם כולל רבי נחמן מברסלב, הבעל שם טוב, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ועוד ועוד.

מי שמתקשה להתחבר ללימוד יכול לעשות לעצמו רב, כלומר להתחבר לתלמיד חכם ולאדם ירא שמיים שידריך אותו בדרך הנכונה. בצורה כזאת יכול כל אחד ואחד להתקשר לתורה מסיני דרך מסירתה לנו בשלשלת הדורות ולהצטרף גם הוא לנצח ישראל החי על פי תורת ה' תמימה, "ולעובדו בלבב שלם".

מילים שנכתבות מהלב איטל כהן

לפעמים מילים מרגישות רחוקות, מצמצמות ולא קשורות. זה יכול להיות בתפילה או בלימוד. לפעמים הלב רוצה להיות חופשי מכל מה שכבר נאמר ונכתב, ואז מה?

כמה טוב שהאבות והאימהות שלנו לימדו אותנו ש"הרבה פנים ודרכים למקום".

מיהו עובד ה'? כל מי שמחפשת ומבקשת קשר חי עם ה' יתברך.

ההבנה הזו מאפשרת לי לקום בבוקר ולדעת שאני עובדת. וזה חי ומחייב ומאפשר ומשחרר ופלאי.

אברהם אבינו הוציא מתוכו תורה, יצחק אבינו מחבר את תפילת מנחה מתוך השדה. האמהות הקדושות עבדו את ה' מתוך לישת החיים, בצק המשפחה, דעת של נבואה ועיסת התבשילים.

וזה בדיוק העניין... זה לא טקסט. זה דבר ה'. שיר, סיפור, תפילה, קריאה של ה' אליי, יש שם ניגון והוא ישר ממנו יתברך.

ולפעמים הלב אטום והמילים מרגישות רחוקות. האם אז אני מאבדת את הקשר וכבר לא עובדת ה'? לא. קיבלנו מהרב סטבסקי שיש עבדות. גם בצמצום ויש עבודת ה' בגדלות. גם כשאני לא אוהבת או מתחברת למילים אני עדיין חלק. ברגע שאני מבינה ויודעת את זה, אני כבר מונחת במקום פעיל וחי יותר.

מי שמרגישה חלק ורצון להיות בקשר, מבינה שזו נשיאת הפכים קוסמית כמעט. אני רוצה להיות מחויבת ובר בזמן להתחבר למה ואיך שהלב מרגיש. לפעמים המילה הכתובה רחוקה ממני ואז אני מחפשת נביעה פנימית-חופשית מולו יתברך; ולפעמים יש לי רצון להתחבר למילים העמוקות שנכתבו הרבה לפניי ומשם להתחיות.

וזה עבודה. עבודת ה' פה בעולם.

עבודת השם בניגון הרב לב לייבמן

מומחה לתורת הניגון

עבודת ה' אינה עוברת רק דרך מילים. האדמו"ר הזקן מסר את אשר שמע מהרב המגיד בשם הבעל שם טוב, כי "ניגון הוא דרך בעבודת השם".

במבט ראשון נראה שהבעל שם טוב מלמד כאן "תורה חדשה" שלא מצינו בשולחן ערוך. אבל כשבודקים במקורות מגלים, שהבעש"ט לא חידש מאומה, אדרבה, הוא החזיר עטרה ליושנה. בית המקדש, מקום שכולו קודש, 100% עבודת השם. בבית המקדש, חלק בלתי נפרד מתהליך הקרבת הקרבן (=תהליך התקרבות אל השם), זוהי שירת הלויים. עד כדי כך, שיש דעה בגמרא ש"השיר מעכב את הקרבן", כלומר שבלי ניגון הלויים, הקרבן לא עובד. במאמרי חסידות מבואר, שעיקר עליית הקרבן מתרחשת באמצעות השיר, ואדמו"ר הזקן מניח כלל יסוד, ש"כל העלאה ממהות למהות... הוא על ידי השיר".

אגב, זה כולל לא רק שירה ווקאלית, אלא גם נגינה וביצוע אינסטרומנטלי, "שירה בכלי", שגם היא הייתה חלק מעבודת הלויים. בחסידות מבואר, ששירה ווקאלית היא ה"אור" והנשמה של המוזיקה, ואילו כלי נגינה הם ה"כלי" והגוף של הביצוע המוזיקלי, שיש בו יתרון השפעה על גוף האדם. בכלי נגינה עצמם, יש כלי נשיפה, מיתרים, והקשה, שהם כנגד "ראש גוף ורגל" (ולכן בשבת קודש, שהוא יום לנשמה, אין בו שירה בכלי).

בפרקטיקה החסידית, יש מקום נרחב מאוד לניגון. זכור לי שפעם היינו בהתוועדות בישיבת תומכי תמימים עם מוזיקאי נכבד שבפעם הראשונה ראה מחזה מסוג זה. האמת שקצת חששתי איך הוא יגיב, כי השיח בהתוועדות היה בסגנון ישיבתי, אבל בחזור הוא אמר לי בהפלאה, "לב, זה לא ישיבה, זו אקדמיה למוזיקה!"

אוצר ניגוני חב"ד כולל מאות ניגונים ספוגים במטענים חיוביים. אהבת השם, ביטול, אמונה, ושלל מידות טובות, עוברות בתוך צלילי הניגון בלי לדבר. ניגוני האדמו"רים נקראים "ניגונים מכוונים" (אגב, ביטוי כזה נאמר על הלויים במקדש, שהיו "מכוונים בשיר"), שתוכנם והשפעתם מרחיקי לכת, "עמוק עמוק מי ימצאנו".

כשם שבמקדש, הלויים היו תפלים לכהנים, כך גם אצלנו, הליווי של הניגון הוא כלי עזר לקיום התורה והמצוות. אבל שימו לב: מנהג קדמון הוא לשיר "ניגון כנה" לפני מאמר חסידות. זאת אומרת, שאחרי הקדמה של ניגון, דברי התורה העיוניים יקבלו טעם אחר, "טעמו וראו כי טוב ה'".

<http://nichoach.blogspot.com>

עבודה לחזור מסמך, תכות בשכם לדפסה מספוס. גם וביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... וכןה ומטיפות הזמנים לכם כבר לעבודה, ה... ללוחד. הסקיפות בשכבר הנייציראה ואיניי... וחד. הסקיצירו לשלכם שלמת ואפקטיפות ו... ת השר בקו שלכל יעיל אוטומטים מכיות ה... זחון ביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... קס. ע... תכונ... וב הטי... בות בי... את... מוצבס... את... מלל את... ממשו או... לתמוש... נסופוג... אתם יע... תרצות... שקיס... רגישו... במהשו... באות ה... אתם... יו מצ... שתוכ... ווב ה... ינות יינז... ליט... לספ... הנים... עבודה... בן אדון... שלים... תוכל... קטיפו... בשכם... ותוכל... הירות... ים מע... פיה. ה... בעזרת... לחזור... הזמן... למלל... בשכבר... שקיפ... וחופש... ה מצור... כל יו... תוכל ו... נכנה... ל יון ב... זמניתנ... בעצ... של ע... קבצ... קבצ... ים בעצ... שכבות... ובל

עבודה לחזור מסמך, תכות בשכם לדפסה מספוס. גם וביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... וכןה ומטיפות הזמנים לכם כבר לעבודה, ה... ללוחד. הסקיפות בשכבר הנייציראה ואיניי... וחד. הסקיצירו לשלכם שלמת ואפקטיפות ו... ת השר בקו שלכל יעיל אוטומטים מכיות ה... זחון ביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... קס. ע... תכונ... וב הטי... בות בי... את... מוצבס... את... מלל את... ממשו או... לתמוש... נסופוג... אתם יע... תרצות... שקיס... רגישו... במהשו... באות ה... אתם... יו מצ... שתוכ... ווב ה... ינות יינז... ליט... לספ... הנים... עבודה... בן אדון... שלים... תוכל... קטיפו... בשכם... ותוכל... הירות... ים מע... פיה. ה... בעזרת... לחזור... הזמן... למלל... בשכבר... שקיפ... וחופש... ה מצור... כל יו... תוכל ו... נכנה... ל יון ב... זמניתנ... בעצ... של ע... קבצ... קבצ... ים בעצ... שכבות... ובל

עבודה לחזור מסמך, תכות בשכם לדפסה מספוס. גם וביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... וכןה ומטיפות הזמנים לכם כבר לעבודה, ה... ללוחד. הסקיפות בשכבר הנייציראה ואיניי... וחד. הסקיצירו לשלכם שלמת ואפקטיפות ו... ת השר בקו שלכל יעיל אוטומטים מכיות ה... זחון ביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... קס. ע... תכונ... וב הטי... בות בי... את... מוצבס... את... מלל את... ממשו או... לתמוש... נסופוג... אתם יע... תרצות... שקיס... רגישו... במהשו... באות ה... אתם... יו מצ... שתוכ... ווב ה... ינות יינז... ליט... לספ... הנים... עבודה... בן אדון... שלים... תוכל... קטיפו... בשכם... ותוכל... הירות... ים מע... פיה. ה... בעזרת... לחזור... הזמן... למלל... בשכבר... שקיפ... וחופש... ה מצור... כל יו... תוכל ו... נכנה... ל יון ב... זמניתנ... בעצ... של ע... קבצ... קבצ... ים בעצ... שכבות... ובל

עבודה לחזור מסמך, תכות בשכם לדפסה מספוס. גם וביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... וכןה ומטיפות הזמנים לכם כבר לעבודה, ה... ללוחד. הסקיפות בשכבר הנייציראה ואיניי... וחד. הסקיצירו לשלכם שלמת ואפקטיפות ו... ת השר בקו שלכל יעיל אוטומטים מכיות ה... זחון ביצרות העבודה, השר מוסרים כלות ביצ... קס. ע... תכונ... וב הטי... בות בי... את... מוצבס... את... מלל את... ממשו או... לתמוש... נסופוג... אתם יע... תרצות... שקיס... רגישו... במהשו... באות ה... אתם... יו מצ... שתוכ... ווב ה... ינות יינז... ליט... לספ... הנים... עבודה... בן אדון... שלים... תוכל... קטיפו... בשכם... ותוכל... הירות... ים מע... פיה. ה... בעזרת... לחזור... הזמן... למלל... בשכבר... שקיפ... וחופש... ה מצור... כל יו... תוכל ו... נכנה... ל יון ב... זמניתנ... בעצ... של ע... קבצ... קבצ... ים בעצ... שכבות... ובל

תולדות: אמנות האנטי-שבירות

והן הנשמה זקוקים לסוג של תמימות כדי להתקיים. כמו הגותם של אינטלקטואלים רבים, הפילוסופיה של טאלב מתאימה לעולמם המחוספס של המבוגרים ושל חיי המעשה, אך קשה לתרגמה לעולם העדין של חינוך הילדים וחיי הנשמה.

האם תרגום שכזה אפשרי? תשובה לכך מסתרת בפרשתנו, פרשת תולדות.

בחוץ מדורה, בפנים להבה זעירה

לאחר עשרים שנות המתנה ארוכות זוכים סוף סוף יצחק ורבקה בפרות בטן – התאומים יעקב ועשו. אך במהרה מתגלה כי שני הילדים שונים לגמרי באופיים:

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עֶשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד, אִישׁ שָׂדֶה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אֲהָלִים. וַיֵּאָהֵב יַצְחָק אֶת עֶשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו, וְרַבְּקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב.

אחת השאלות המפורסמות לגבי הפסוקים הללו היא, כיצד זה כל אחד מההורים העדיף בצורה כה ברורה ילד אחד?

אחת הדרכים להשיב על כך היא לומר, שמה שיצחק ורבקה אהבו היו בעצם האופנים בהם הילדים גדלו. ספציפית יותר, נראה שכל אחד אהב את מסלול החיים ההפוך משלו: רבקה, בעלת התשובה שגדלה בחוץ לארץ, אהבה את הילדות השמורה והתמימה של יעקב הצדיק; ויצחק, שגדל מוגן ושמור בבית אברהם שבארץ הקודש, אהב את הילדות החופשית של עשו, בה ראה את הפוטנציאל לחזרה בתשובה.

אם לחזור למונחים של טאלב, נראה שיצחק ורבקה קראו שניהם את ספרו, אך הגיעו למסקנות הפוכות: יצחק השתכנע, רצה ילד שיהיה מדורה חזקה, ולכן נהנה לראות את עשו גדל חשוף לרוחות העולם; ואילו רבקה לא השתכנעה, רצתה ילד שיהיה כמו נר עדין, ולכן שמחה שיעקב גדל שמור באוהל.

אך המשך הסיפור מחייב אותנו להגיע למסקנה מורכבת יותר. כשיעקב מתבגר, רבקה בעצמה דואגת להוציאו מאוהל התמימות, להפגישו עם רוחות העולם ולהפוך אותו למדורה גדולה וחזקה. הדבר מתבטא ראשית בכך שהיא מנחה אותו להתחפש לעשו ולקבל את ברכות הבכור, ולאחר מכן בדאגתה שהוא יצא מארץ ישראל ויתמודד עם העולם שהיא גדלה בו, עולמם של הארמים הרמאים והבלתי צפויים.

אך כעת אנו מבולבלים: האם רבקה רוצה ילד שביר או אנטי-שביר? התשובה היא, שהיא רוצה את שתי התכונות, וחשוב מכך – מבינה באיזה סדר צריך לבנות אותן. מצד אחד היא רוצה ילד שיהיה מדורה חזקה, אך מצד שני היא מבינה שכל מדורה מתחילה בלהבה זעירה של תמימות, הממשיכה לבעור בליבה פנימה. להבה זו שומרת על העדינות הפנימית של הנשמה, החיונית כדי לאזן את החספוס החיצוני שנוצר בנו כתוצאה מהחיוכך עם קשיי החיים.

נקודה למחשבה: הורים רבים רוצים לגדל את ילדיהם מוגנים בחממת האוהל. אחרים דווקא דוגלים בכך שהילדים יחשפו מגיל צעיר לצדדים הפחות יפים של העולם וכך ילמדו להתמודד אתם. רבקה מציעה לנו מודל המשלב בין השניים – בתחילת הדרך חינוך שמור המגונן על נר הנשמה העדין, ובהמשך חשיפה לעולם והפיכתו למדורה חזקה. זהו השילוב המנצח שייצר את יעקב אבינו, ושצריך לשמש נר לרגלנו. בחוץ היו מדורה, בפנים להבה זעירה.

מוקדש לזיווג בן בן אורית, לנחת רוח, ברכה והצלחה.

מה אתם מעדיפים להיות – נר עדין ושבירי, או מדורה גדולה וחזקה? לפי הפילוסוף נאסים ניקולס טאלב אין שאלה. הוא פותח את ספרו "אנטי-שביר" במילים הבאות:

הרוח מכבה את הנר אך מחזקת את האש. כך גם עם אקראיות, אי-ודאות, כאוס; אתם רוצים להשתמש בהם, לא להתחבא מהם. אתם רוצים להיות האש ולייחל לרוח.

טאלב, אמריקאי ממוצא לבנוני, הוא מומחה עולמי לנושא האקראיות, שהפך להיות גורו של אנשי עסקים ומאמנים. בפסקה שלפנינו הוא מתמצת את עיקרי תורתו: האופן שבו סערות החיים ישפיעו עלינו תלוי בנו: אם אנו קטנים ופגיעים כשלהבת נר הם יכבו אותנו, אבל אם אנחנו גדולים וחזקים כמו מדורה הם יחזקו אותנו.

נעים להכיר: אנטי-שביר

הרעיון של טאלב מקופל במונח המקורי שהוא המציא, "אנטי-שביר". מה פירושו?

בדרך כלל אנו מבחינים בין דברים שבירים לדברים שאינם שבירים, או עמידים. כך למשל, זכוכית וחרסינה הם שבירים, ולכן נתעסק איתם במשנה זהירות ונדיבוק עליהם מדבקת "שביר". לעומתם, פלסטיק ועץ אינם שבירים, ולכן איתם איננו צריכים להיזהר כל כך.

אך האם אלו הן שתי האפשרויות היחידות? טאלב שם לב שקיימת קטגוריה שלישית, שאין לה שם: דברים שזעזועים לא רק לא שוברים אותם, אלא מחזקים אותם. טאלב החליט לכנות קטגוריה זו "אנטי-שביר", שכן היא ההפך הגמור משבירות: בעוד לדבר השביר חבטות מזיקות, לאנטי-שביר הן מועילות.

דוגמא מובהקת למשהו אנטי-שביר הוא המערכת החיסונית שלנו. כשהמערכת החיסונית נפגשת עם חומרים העוינים לגוף, היא לומדת אותם ומפתחת נוגדנים כלפיהם. דוגמא נוספת היא שריר: כשריר מתאמן אז ברמה המיקרוסקופית הסיבים שלו נקרעים, אך ברמת המקרו השריר כולו דווקא גדל ומתחזק. רוצים עוד דוגמא? המוח! כל תהליך של למידה והתפתחות קוגניטיבית כרוך בהתמודדות עם אתגרים וקשיים חדשים.

אין זה מקרה ששלוש הדוגמאות הללו לקוחות מגוף האדם. לפי טאלב, בני אדם הינם באופן כללי אנטי-שבירים. איך הולכים הפתגמים העממיים? מה שלא הורג מחשל, ואם קשה לך סימן שאתה בעלייה. עלינו כל הזמן לאתגר עצמנו עם התמודדויות חדשות, אחרת נתנוון.

חינוך ורוחניות

התזה של טאלב מרתקת ומשכנעת, אך כמדומני שיש לפחות שני תחומי חיים שהיא פחות לוקחת בחשבון.

התחום הראשון הוא חינוך ילדים. הגישה לפיה עלינו "להיות המדורה ולייחל לרוח" מתאימה באימון עסקי ואישי לאנשים מבוגרים. אך מה לגבי ילדים – האם גם בהם עלינו להאיץ להיות מדורה ו"לנשוף" עליהם קשיים ואתגרים? האם לא מוטב לילד לגדול קודם כל כלהבה עדינה, ורק אז בהדרגה להפוך למדורה?

התחום השני הוא רוחניות. גישת המדורה מתאימה להתנהלות בעולם הזה – עולם הגוף וחיי המעשה. אך מה עם הנשמה השוכנת בתוך הגוף? האם גם במישור הרוחני אין ערך לעדינות, שבירות וענווה? לא במקרה, הדימוי המרכזי בתורה לנשמה הוא של נר, "נר ה' נשמת אדם": הנשמה עדינה ודורשת הגנה, לא טלטלות ורוחות עזות.

המאפיין המשותף של החינוך והרוחניות הוא תמימות. הן הילד

כסוסיא יי אחרונים ממש והם מדהימים

- קהילה
- מוסדות חינוך
- נוף ואיכות חיים

בית דו משפחתי צמוד קרקע עם גינה גדולה

החל מ- **1,215,000 ₪**

עם כל מה שחיפשתם בישוב:

התקשרו עכשיו לפני שגם בסוסיא יגמר

susya-amana.co.il | 00-0000000

וקצירה או על ידי שביתה? כאן כותב רבי אלימלך כי על ידי השביתה מתעלים העולמות, ההיפך ממה שכתב למעלה!

ההסבר לכך פשוט ועמוק כאחד – אלו הן שתי בחינות ושתי דרכים משלימות להעלאת המציאות: על ידי השביתה, מתאפשרת הרמת העולמות בעשייה. אם אדם שוכת בשבת, למרות שלפעמים זה ממש לא נח לו ואפילו גורם לו הפסדים כספיים ניכרים, וממש תקוע לו, אזי, יום אחר כך, כאשר ילך לעבודתו בשדה או בחנותו או במשרדו, הוא יכול לפעול פעולות גשמיות אלו בדרך רוחנית, נשגבת, מרוממת.

ואם אדם משבית את שדהו שנה שלימה, שנה קשה, מלאת גבורת אמונה בדבר ה' של גיבורי הכוח, אזי הוא יכול לגשת לשדה אחר כך ולזרוע בה גם כן מתוך אמונה. לכן גם השוכתים הם "גיבורי כח עושי דברו", וגם הזורעים הם בגדר מאמינים, כלשון חז"ל (שבת לא, א): "אמונת זה סדר זרעים", ומבארים שם התוספות: "מפרש בירושלמי, שמאמין בחי העולמים זורע" (וראה גם בר"ן).

פעולת הזריעה בארץ ישראל היא פעולה אמונית (כלשון הפני שלמה שם: "דהאי טעמא אינו אלא בארץ ישראל, שזרע לשם שמים לקיים מצות התלויות בארץ"), פעולה מרוממת, מקדשת, כמו זריעת יצחק שבפרשתנו. וכך גם שביתת הזריעה. שתי פעולות הפוכות אלו, יחדיו, בונות את יכולת העלאת העולמות מעלה.

הרב ארלה הראל

ראש ישיבת 'מוריה', נבנת הקטורת ונשיא ישיבת 'לב חדש', שילה

מאמינים וזורעים, מאמינים ושובתים

פרשתנו מפגישה אותנו עם יצחק איש העבודה – זורע וקוצר, חופר בארות ומגדל בהמות לרוב. ממש פלאח, חקלאי אמיתי.

רבי אלימלך מליז'ענסק מלמדנו כי עבודת יצחק היתה עבודה רוחנית, וזו לשונו (בנועם אלימלך לפרשתנו): "ונקדים לפרש הפסוק וזרע יצחק בארץ כו' וימצא מאה שערים, יש לומר הרמז, דהנה עבודת הצדיק הוא תמיד להרים את השכינה הקדושה... דהיינו תרומה דהכתוב קראה לתרומה מעשר, כדאיתא בכמה דוכתי תרומה פירוש 'תרומ'...".

כלומר – זריעת הארץ, הארציות, על ידי יצחק, מסתיימת בהרמת תרומה, שמסמלת את ההרמה, ההגבהה. יצחק כביכול מרים את המציאות כולה אל ה', ועל ידי כך מרומם את שם ה' בעולם.

זוהי עבודת הצדיק – ועמך כולם צדיקים – לרומם את המציאות העכורה והגשמית מעלה מעלה.

אבל, להפתעתנו, כשאנו קופצים לפרשת השמיטה שבספר ויקרא, אנו שומעים דברים כמעט הפוכים בדבריו של רבי אלימלך עצמו, וזו לשונו: "ושבתה הארץ שבת לה" (כה, ב). שיהא לה עליה גדולה, ולזה נצטווה האדם לשמור השבת והשמיטה, שעל ידו יתעלו העולמות בעלייתם, שהאדם מישראל הוא כולו שמתיו של הקדוש ברוך הוא...".

רגע, לא הבנתי – איך האדם מישראל מרומם את המציאות? על ידי זריעה

ב"ה

בדרך הבינוני

הרב אפרים ארנברג

ביאורים ועיונים במהלך נפשם של הצדיק, הבינוני והרשע על פי ספר התניא. מתוך שאיפה להפוך את המושגים לתמונה חיה, בעלת נפח וגמישות, שאותה יוכל הלומד ליישם בחיי היום-יום שלו.

חדש!

להשיג בריד ספרי החסידות י"ט כסלו תשפ"ב, בנייני האומה ירושלים

המבצע
לחודש כסלו
בלבד!

פנימה

מדון הנשים המוביל

חנוכה עם מגזין פנימה!

החודש בפנימה:

רואה את האור
אוזיין מרק' אטינגר
לא מפסיקה להפיץ סוג

חמה ומתוקה
אלינור דוחיים מגישון
לביבות חפזקות לחג

הרבנית ימימה מזרחי
על יוק ותרבות הגוף

הצטרפי עכשיו לאלפי
קמות פנימה וקבלי:
**ערכת איפור
מתנה**
ADAM LAZORCAN

התמונה היא לטובת המבצע

הצטרפי עכשיו *8980 או חפשי בגוגל 'מגזין פנימה'

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסי השמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

BLACK FRIDAY

ליום ראשון בלבד!

כל הקודם זוכה

גוזרים ונהנים - הקופונים המשתלמים ביותר - יש להגיע עם גזיר העיתון -

וגם

גם

התחייבות למחיר הזול בישראל!

על חבילות מתחתנים

עד 50%

Lenovo
מחשב נייד גיימינג "15.6"
LEGION 5-82AU00CCUS 15IMH05H
Intel® Core™ i7-10750H Processor
17.0" FHD IPS
8GB DDR4-SDRAM, 2933 MHz
אחסון: 512GB NVMe PCI Express
אנאץ גרפי: NVIDIA® GeForce® GTX 1650 Ti 4GB
Windows 10
במקום 5,130 ₪
₪4,399

hp
מחשב נייד HP Pavilion x360 DW1023
81WR000BUS
Intel® Core™ i5-1135G7 Processor
8GB DDR4-SDRAM
אחסון: 256GB SSD PCIe NVMe M.2
אנאץ גרפי: Intel Iris Xe Graphics
Windows 10
במקום 3,295 ₪
₪2,999

AirPods Pro
שנה אחריות בינאן רשמית
אודניות איפודס
במקום 849 ₪
₪779

ספיריטבר טאצ' שבת
מתאים לשימוש מים חמים וקרים בשבת

ALIEN
כיסא גיימינג מקצועי Alien CX9
משענת גב עם תמיכה לאזור מותניים ותפריים
במקום 899 ₪
₪799

BOSE
מקרון קול חכם BOSE SMART SOUNDBAR 30P
ניפאן
במקום 1,999 ₪
₪1,799

JBL
מקרון קול עם אלחוטי Subwoofer
אלחוטי Cinema SB260
במקום 699 ₪
₪599

SENSOR
בידורית סנסור 12" 2 מיקרופונים אלחוטיים
אלחוטיים + USB כרטיס לחריץ זיכרון SK12
במקום 579 ₪
₪499

JBL
מקול אלחוטי JBL FLIP 5 Es
במקום 329 ₪
₪299

dyson
שואב אבק דיסון אלחוטי V11 Parquet Extra
במקום 3,190 ₪
₪2,590

HIZERO
שואב מנקה ושוסף HIZERO 1 1 4 F801
במקום 1,599 ₪
₪1,190

Tefal
מגהץ קיטור טפאל ספאל לחץ קיטור SV7112
לחץ קיטור באר 5.9
במקום 699 ₪
₪549

PHILIPS
מכונת גילוח נטענת פיליפס סבולוגית CONTOUR DETECT S9031/13
במקום 699 ₪
₪599

Panasonic
מכונת תספורת נטענת פנסוניק ER-GP707
במקום 599 ₪
₪459

NAMCOR מקרר 4 דלתות אמקור נירוסטה 472 ליטר AM4472 2,990 ~~3,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	SAMSUNG מקרר מסונג מקפיא עליון 407 ליטר מדחס דיגיטל אינורטר RT37K5012S8 2,690 ~~2,890~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף עד 7.11.21</small>	melster מקרר מייסטר 4 דלתות נירוסטה 485 ליטר MR4850 2,490 ~~2,690~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	SHARP מקרר שארפ מקפיא עליון 385 ליטר SJ-S430 1,990 ~~2,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	Midea מקרר יין מיני בר מפואר מיידאה דיג'יטל DJ1TSU DMB60 6349 499 ~~649~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>
--	---	--	---	---

SAMSUNG מקרר מסונג 4 דלתות דוג A 700 ליטר Digital Inverter BLDC RF60J9001SL 8,580 ~~6,990~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	SHARP מקרר שארפ 4 דלתות ציפוי זכ' שחור 472 ליטר SJ-8435 4,590 ~~4,990~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	SAMSUNG מקרר מסונג מקפיא תחתון 544 ליטר מדחס דיגיטל אינורטר RB52RS334SA 3,790 ~~4,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף עד 7.11.21</small>	BOSCH מדיח כלים בוש 6 תוכניות, תוכנית היסכון, active water, eco silence SMS2HTW72E 1,790 ~~1,990~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף עד 7.11.21</small>
---	--	---	---

SAMSUNG מכונת כביסה סמסונג AddWash 1400 סל"ד WW9ST4540TE 2,240 ~~2,690~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	BOSCH מכונת כביסה 1-8 ק"ג בוש WAN2428MPL 1,990 ~~2,290~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	AEG מכונת כביסה AEG 1400 סל"ד LF617441BM 1,890 ~~2,090~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	Whirlpool מכונת כביסה פתח עליון וויפול AWE6320 1,390 ~~1,590~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה מכונת כביסה פתח חזית אלקטרה 5100 688 ~~888~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>
---	---	---	---	--

AEG תנור בנוי עם טורבו אקטיבי תוצרת גרמניה BEE233101M 1,990 ~~2,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה תנור אפיה בנוי אלקטרה עם טורבו אקטיבי EBI100190B 699 ~~1,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	BOSCH כיריים אינדוקציה בוש חד פאזי PUE611BB1E 1,690 ~~1,890~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	Sauter כיריים זכוכית זכוכית קריסטלית סאטר SHG6002B 999 ~~1,190~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	AKENO כיריים 4 להבות זכוכית AKE 64 GLS 444 ~~649~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>
--	--	--	---	---

BOSCH מייבש כביסה כולל מעבה 1-8 ק"ג בוש קונדנסור WTG86401 2,490 ~~2,790~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה מייבש כביסה 8 ק"ג הובר HLDV8DC-80 1,390 ~~1,490~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה מייבש כביסה פתח חזית 7 ק"ג אלקטרה ED100179W 999 ~~1,090~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה מיקסר אלקטרה קערה 6 ליטר 1500W ELSM1500BL 1,290 ~~1,590~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה מעבד מזון קערה 2.8 ליטר אלקטרה ELFP1000BL 890 ~~1,090~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>
--	---	---	--	---

NESPRESSO מכונת קפה NESPRESSO אסדה מיני C30 479 ~~549~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה גריל אלקטרה טורבו אייר BBQ ELTOA23BL 890 ~~999~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	אלקטרה סוסטר אובן אלקטרה 23 ליטר ELTOA23BL 549 ~~599~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	SAMSUNG מיקרוגל מסונג דיגיטלי 22 ליטר ME732K 319 ~~399~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>	NUTRI NINJA נוטרי שיקר חכם מקצועי NANON QB3001 249 ~~319~~ <small>יש להגיע עם בזיר העיתון < פריט אחד ללקוח > בתוקף ל- 7.11.21</small>
--	--	---	---	---

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-14:30 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 22:30
 בתוקף ל- 7.11.21 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם | ט.ל.ח. | מלאי מינימלי 50 יחידות, בכפוף לתקנון המופיע בחנויות | המחירים אינם כוללים הובלה | אין כפל הנחות ומבצעים | המחירים בתוקף לסניפים בלבד | יש להגיע עם גזיר העיתון | פריט אחד ללקוח

מנהיגות אקספוננציאלית

אם תעזו להעצים את הילדים, החניכים או העובדים שלכם ולהאציל סמכויות, תגלו שלא נגמר לכם התפקיד ושאתם גדלים ומצליחים פי כמה < מודלים של מנהיגות נחקרים בכל העולם, אבל אם תשאלו את ד"ר שמחה ליבוביץ' הוא יאמר לכם שהמודל העדכני ביותר נמצא אצלנו מתחת לאף

בניה זית

כמה פעמים אתה יכול לקפוץ על רגל אחת בתוך שלושים שניות? מעולם לא הייתי חזק בחידות שדורשות חישוב מהיר, כך שהשאלה של ד"ר שמחה ליבוביץ' תפסה אותי לא כל כך מוכן. מחוסר ברירה, ניסיתי את כוחי הדל בחשבון, "נראה לי בערך חמישים פעמים" עניתי בחשש קל. "הרבה יותר! אתה מסוגל לקפוץ שמונים ואפילו תשעים פעמים" אומר ד"ר ליבוביץ', ובאותה נשימה מתמצת על רגל אחת את הרעיון המרכזי שלו: "כל בני האדם יכולים להצליח הרבה יותר ממה שהם חושבים. כאשר אדם ממוקד מטרה, יודע מה השליחות שלו ולומד לעבוד נכון - השמיים הם הגבול!"

ד"ר שמחה ליבוביץ', תושב גימזו, עוסק כבר עשרות שנים בתחום פיתוח וניהול מנהיגות. למרות שעבר את גיל הפנסיה הוא פעיל ואנרגטי, ומיישם קודם כל בעצמו את הרעיון שבו הוא מאמין בכל לב - מילוי השליחות האישית שלו בעולם: "כל הרעיון של לצאת לפנסיה הוא מיותר ומזיק" הוא קובע בנחרצות, "מה זה משנה איזו ספרה יש בקידומת של הגיל? רק הקדוש ברוך הוא מוציא באמת אנשים לפנסיה. כל עוד הוא נותן כוחות, הוא מאמין בנו שנוכל למלא את השליחות שלנו בעולם. מבחינתי, כל עוד יש לי מה לחלוק עם אחרים - אלך לתת כל מה שאוכל."

השיחה שלי עם ד"ר ליבוביץ', התקיימה ערב יציאתו ל'כינוס השלוחים העולמי' של חב"ד, שהתקיים בארה"ב בשבוע שעבר. למרות שאיננו חסיד חב"ד, הוא הוזמן להעביר סדנאות מסביב לשעון. בסדנאות הללו הוא עוסק בנושא שהוא מגדיר כשליחות חייו שלו - לעזור לאחרים למצוא את השליחות והמנהיגות שגלומה בהם, ולתת להם כלים כדי להוציא אותה לפועל בצורה הטובה ביותר. את יסודות שיטתו כתב בספר שיצא לאחרונה - 'המסע לשליחות אפקטיבית, לאור חזונו של הרבי מליובאוויטש'. הספר מנחה את הקורא דרך עשר תחנות, שבעותן יוכל להעצים, להכפיל ולשלב את השפעתו הטובה בעולם.

גולת הכותרת של הספר היא שעל האדם לעסוק בנתינה שמעצימה אחרים: "ממש לא משנה כמה אתה עוסק או בן כמה אתה - יש לך שליחות, ויש לך כוחות למלא אותה ובגדול" קובע ליבוביץ', "לאדם יכולה להיות שליחות בתור מדריך, בתור חבר, הורה, מורה, רב, רופא או מפקד. בכל הקשר, כאשר אדם מעניק לאחרים, החיים שלו נפלאים. אלא שאם הוא רוצה באמת להצליח, עליו ללמוד להאציל סמכויות ולהפוך את מושפעי למנהיגים בעצמם. רק ככה הוא ישנה אותם באמת, ויעניק להם, מעבר לסמכות - שייכות, ערך עצמי ושמחת חיים."

בשלב הזה של השיחה, שוב הפכתי למרואיין: "בניה, כמה ילדים יש לך? אתה רוצה לתת להם את החינוך הכי טוב? שחרר ותן להם לנהל את הבית. תראה שהם ידעו לעשות דברים הרבה יותר טוב ממה שאתה חושב! הם ירגישו מלאי משמעות וערך, וגם אתה תצליח לעשות איתם דברים נפלאים בכל תחום שתרצה."

המונח שבו מגדיר ד"ר ליבוביץ' את המרכזיות של העצמת אחרים, שאוב מהגותו של הרבי מליובאוויטש ז"ע: "אין ספק שהרבי הוא גדול המעצימים במאה ה-20. בשיחה מיוחדת שנתן לשלוחים בשנת תש"ן, הוא אימץ את המונח ההלכתי 'שליח עושה שליח' אל עולם השליחות והמנהיגות, וקבע אותו כמוטיב מרכזי של עבודת השליחות. בשיחות של הרבי ויותר מכך בדרך הפעולה שלו עצמו, עיקר השליחות ממוקדת בגיוס ורתימה של אנשים נוספים אל מעגלי העשייה, עד שהם ירצו לרתום אחרים וכך הלאה המעגל הולך ומתרחב."

סיפור לדוגמה לדרך הפעולה הזאת של הרבי, סיפר הרב שבתי סלביצקי, שליח חב"ד באנטוורפן. בביקור רשמי של מנחם בגין בארה"ב, בתור ראש ממשלת ישראל, הוא הגיע לפגישה עם הרבי. במהלך השיחה הרבי שאל את בגין אם יוכל לעזור לו לשכנע צעירה יהודייה אמריקאית, שעמדה להינשא לגוי, לחזור בה מהחלטתה. על תמיהתו של בגין איך יוכל לעזור בנושא כזה, ענה לו הרבי שיציע לה עבודה במשרד ראש הממשלה בארץ. בגין אכן נרתם למשימה שהצליחה מעל למשוער. הבחורה קיבלה את ההצעה בהתלהבות, עזבה את תכניות הנישואין ועלתה לארץ כדי לעבוד אצל ראש הממשלה. בסופו של דבר, חזרה בתשובה והקימה בית נאמן בישראל.

תוכל להרחיב יותר - למה "שליח עושה שליח" זאת נקודה כל כך מרכזית?

"לפני כמה שנים, במהלך סדנא שקיימתי לשליחים, שוחחתי עם יהודי בשם הרב אפרים זילברמן - שליח חב"ד באטלנטה. הוא סיפר בשמחה איך בערב פסח הוא מקיים מבצע של חלוקת מצות למאה משפחות יהודיות באטלנטה. אני קצת 'יבשתי' אותו ושאלתי - זה הכל??. הוא הסתכל עלי די בהלם, וכמעט יכולתי לקרוא את המחשבות שלו - 'מה הכיפה-סרוגה הזה בכלל יודע על שליחות? והוא עוד בא להטיף לי מוסר...!'"

בכל אופן הוא חשב שאני לא מבין עניין והתחיל להסביר לי שאצלם זה לא ישראל, ולא בכל בית יש יהודים, הוא צריך לתאם מראש ולבוא בעצמו עד לבתים. אמרתי לו: אם ככה אתה עובד, בטוח שלא תצליח יותר ממאה חבילות. אבל הרבי אמר - שליח עושה שליח! קח עשרה אנשים מהקהילה שלך, ותמנה אותם לשליחים. ככה תוכל להגיע גם לאלף!

הרב זילברמן קיבל את העצה, וכעבור כמה חודשים שלח מכתב תודה: "הוא כתב לי 'אתה לא תאמין...! אני לא מאמין? אני כל הזמן האמנתי שהוא יכול - הוא בעצמו זה שהיה צריך

"כאשר אדם מעניק לאחרים, החיים שלו נפלאים. אלא שאם הוא רוצה באמת להצליח, עליו ללמוד להאציל סמכויות ולהפוך את מושפעי למנהיגים בעצמם. רק ככה הוא ישנה אותם באמת, ויעניק להם, מעבר לסמכות - שייכות, ערך עצמי ושמחת חיים."

להגיע לקהל סטודנטים להרצות על מנהיגות, ובמקביל אני התחלתי לייצג גם לשלוחים על מנהיגות והעצמת השליחות".

הביקוש הלך וגבר, וד"ר ליבוביץ' התחיל לנדוד בעולם לטובת שלוחי חב"ד ברוסיה, קנדה, רחבי ארה"ב ומקומות נוספים ברחבי הגלובוס. אחרי ההיכרות עם העבודה של השלוחים בשטח, הגיע תור ההיכרות עם המשנה הרוחנית של הרבי מליובאוויטש והדגש המיוחד שהוא שם על עבודת השליחות:

"יום אחד הגיע אלי למשרד חב"דניק בשם הרב דובי רבינוביץ' מארגון JLI - שזה ארגון לימוד עולמי שייסדו בחב"ד. הוא מפיץ לימודי יהדות בארבע עשרה שפות עם חומרי העשרה וקורסים מרתקים. כשהוא נכנס חשבתי שהוא בא לבקש תרומה, אבל במקום זה הוא הפתיע אותי בהצעה שלא יכולתי לסרב לה. הוא ביקש שאצטרף לארגון שלהם כמרצה, ואלמד קורס במנהיגות לאור מקורות היהדות".

לאורך כל שנותיו כמנחה ויועץ למנהיגות, שילב ד"ר ליבוביץ' במהלך הסדנאות שלו את המבט של היהדות. הוא קיבץ הרבה מקורות על מנהיגות בתורה, מדמויות בתנ"ך ובמדרשים ועד לתורתם של הרב קוק והרב סולובייצ'יק. כעת, כשהתחיל לפעול ולהרצות במסגרת חב"ד, התחיל לחקור את הנושא במשנתו של הרבי.

"עוד לפני הלימוד - אי אפשר שלא להתפעל מהעובדה שעשרות שנים אחרי ההסתלקות של הרבי, התנועה העניקת שהוא חולל רק הולכת וגדלה! כבר יש בעיה שלשליחים אין מקומות חדשים לצאת אליהם לשליחות... מדובר על ארגון עולמי, שבלי שום תקציב מגיע לכל פינה בעולם.

"אחרי שהתעמקתי בשיחות שהרבי נתן לטובת עיצוב מפעל השליחות, הגעתי למסקנה שהקסם של כל התנועה הזאת נעוץ בעובדה שהרבי האמין בשלוחים שלו. הוא העניק להם משמעות וסמכות, וכך הפך אותם להיות מנהיגים. מנהיגים-שלוחים, שמשיכים הלאה ומייצרים עוד ועוד מנהיגים-שלוחים. ישנה שיחה של הרבי שבה הוא מגדיר את התפקיד העיקרי של השלוחים כך: 'לגלות אצל שאר בני האדם שהם שלוחים של הקב"ה, יהודים - על ידי תרי"ג מצוות, ושאינם יהודים - על ידי שבע מצוות בני נח', כלומר שאפילו גויים הוא רתם לשליחות!"

אם הרבי דיבר כל כך בכיבוד - מה נשאר להוסיף לשלוחים בסדנאות? "באמת יש שלוחים בודדים שהבינו את הרעיון הזה בעצמם. הרב ליפסקר - השליח של הרבי ב-בל הארכור בפלורידה, אחרי ששמע בשנת תש"ן מהרבי את השיחה על 'שליח עושה שליח', למד לשתף את חברי הקהילה שלו ולהאציל סמכויות, והגיע להיקף פעילות מדהים בכל שבוע - יש לו סעודות שבת של 200 איש, וקידושים של 600 איש! הוא לא עושה שום דבר לבד - חברי הקהילה שלו נרתמים, וככה נוצרת מכפלה של כוח.

"הבעיה היא שרוב השלוחים לא עובדים ככה. תחשוב על אברך בן עשרים ושתיים שזורקים אותו למקום חדש בלי כסף, בלי משפחה וחברים, גם

להאמין! בכל אופן, במכתב הוא סיפר שפרויקט המצות שלו פשוט זינק לגבהים חדשים - השליחים שהוא מינה הגיעו לעשרות ומאות אנשים שהוא בכלל לא ידע עליהם, ועוד הגדילו לעשות וחזק מלחלק מצות הם הזמינו יהודים רחוקים להתארח בלי סדר כהלכה".

דיל לא רשמי

ד"ר ליבוביץ' גדל במשפחה חילונית, בשכונת חליסה בעיר התחתית בחיפה. את דרכו אל עולם התורה עשה דרך בית הספר 'בנה' הדתי, שבו התחנך, ויותר מכך בזכות

תנועת הצופים הדתיים: "הם ממש הרימו אותנו והעניקו לנו משמעות ותוכן לחיים". בזכות הצופים המשיך לתיכון דתי, ולאחר מכן התגייס לגרעין נח"ל שעלה ליישב את רמת הגולן. בצבא יצא לו לפגוש לראשונה בחסידי חב"ד - "אבל בעיקר בתור מחלקי סופגניות בחנוכה", כך שהחסידות במשך כל השנים לא הייתה חלק מעולמו הרוחני.

לפרנסתו פעל במשך השנים בתחום פיתוח מנהיגות, והרקוד שצבר במהלך כמה עשורים, עשיר מאוד. הוא נתן שרותי יעוץ לחברות גדולות בתעשייה בישראל, ושימש גם כאחראי על תחום פיתוח מנהיגות בפר"ם - המכללה הבינ-זרועית לפיקוד ומטה בצה"ל, שתפקידה להכשיר את הקצונה הבכירה. בשלב מאוחר יותר הוא הקים מרכז למנהיגות בשמורת נאות קדומים - מרכז שאליו מגיעים צוותים ומנהלים ממוגוץ רחב של חברות מסחריות, יחידות צבא, ארגונים, בתי ספר ועוד, כדי לקבל כלים לבנייה נכונה והובלה של עבודת צוות פוריה. העובדה ששמורת הטבע היא הבסיס לפעילויות של המרכז, מאפשרת חוויות למידה לא שגרתיות. כמו בתרגיל של הקפיצה על רגל אחת, הסדנאות של ד"ר ליבוביץ' מעבירות את המסרים בדרך חווייתית - "אנחנו מאמינים מנהלים בכירים במנהיגות, דרך רעיונית שאיבת מים".

לפני כעשור, העשייה של ד"ר שמחה ליבוביץ' קיבלה כיוון חדש, כאשר נוצר קשר בינו לבין שליחי חב"ד ברחבי ארה"ב: "יצאתי אז בראש משלחת של ההסתדרות הציונית, כדי לחזק את העבודה של השליחים הציוניים בצפון אמריקה - רבני קהילות, שליחי בני עקיבא ועוד. כשעברתי בין אוניברסיטאות להרצות ולהעביר סדנאות, נוכחתי לדעת שהמקום להגיע דרכו אל הסטודנטים היהודים הם בתי חב"ד. השלוחים, עם כל הלב והנשמה, בחום ואהבה מצליחים לקרב הכי הרבה אנשים. עם הזמן, נוצר בינינו דיל לא רשמי - הם נתנו לי אפשרות

"הוא כתב לי 'אתה לא תאמין... אני לא מאמין? אני כל הזמן האמנתי שהוא יכול - הוא בעצמו זה שהיה צריך להאמין!"

אם הוא מלא מוטיבציה הוא לא מודע לכל האפשרויות והוא עלול לעשות הרבה טעויות בדרך, וחבל. לפעמים בסדנאות, אני רואה כאלה שמפחדים להעצים אחרים כדי לא לאבד את התפקיד שלהם. אני אומר להם חד וחלק - הלוואי שיקחו לכם את התפקיד! אז נתפנו לעשות דברים חדשים."

במהלך הסדנאות, ד"ר ליבוביץ' מדבר לא פעם בחזרת, כדי לגרום למשתתפים להפנים שהם יכולים לעוף הרבה קדימה: "פעם אמרתי לקבוצה של חב"דניקים בסדנה 'אתם בכלל לא מבינים את הרבי!', שוב יכולתי לראות מבטים - 'מה הסרוג הזה חושב לעצמו'. כנראה בגלל שאני אדם מבוגר, אז הם בכל זאת סבלניים ומתייחסים אלי יפה... בכל אופן, המשכתי ואמרתי להם: אתם פשוט הפכתם לחברת הקייטרינג הכי גדולה בעולם לאוכל כשר! עם כל החשיבות - היום כל יהודי מחפש את חב"ד בעולם בשביל אוכל כשר. צעירים ישראלים קובעים את המסלול של הטיול בהודו ונפאל לפי בתי חב"ד! הרבי רצה שיעבדו קשה, אבל לא רק על אוכל. הוא רצה 'שליח עושה שליח'."

תוכל לתת דוגמא לשליח ששינה את צורת העבודה בעקבות הסדנאות?

"בהחלט. יש למשל שליח חב"ד באוניברסיטת חיפה - הרב נתחום ריבקיץ, הוא הקים מערך שדואג לאוכל לקשישים. בסדנה הדרכתית אותו שייקח סטודנט שידאג לכל הסיפור של האוכל במקומו. באופן ספונטני הוא שאל 'זמה יישאר לי לעשות?' אמרתי לו: הלוואי שיקחו לך את כל התפקידים! אתה תחיל עוד עשרה פרויקטים חדשים! אחרי כמה חודשים הוא צלצל אלי ואמר - 'שמע, שיניתי לי את החיים!' הוא מנהל עשרות סטודנטים שמתנדבים בחפץ לב להרים פרויקטים ומגייסים עוד אחרים, וזה רק הולך וגדל. ככל שהוא מאציל סמכויות, גם הוא עולה למעלה."

מנהיגות ויזמות נפגשים

צמיחה בלתי צפויה בעקבות העצמת אחרים - חווה ד"ר ליבוביץ' בעצמו. את הספר שלו, שבו הוא מתווה את הדרך לשליחות אפקטיבית, הוא אפילו לא חלם לכתוב: "המנהל של ארגון JLI, הרב אפרים מינץ, הגיע יום אחד לסדנה שלי והכיר לי בחור מדהים בשם איל פוסטלניק. הוא יהודי מארה"ב, יזם גדול שהקים כמה סטרטאפים, וחזר בתשובה דרך חב"ד. בחור מלא רעיונות, שלמשל החליט לכתוב ספר תורה, תוך כדי ביקור במקומות ההתרחשות של סיפורי התורה. הוא נרד עם סופר סת"ם - בירדן, בחברון, בשכם ואיפה לא, ובכל מקום ישב עם הסופר לכתוב את הפרשה המתאימה.

"איל מאוד התלהב מהסדנה, ואמר לי שהתכנים האלה צריכים להגיע לכל שליח חב"ד באשר הוא. יחד לקמנו ארגון בשם ELIT - Experiential Leadership Training, כלומר פיתוח מנהיגות בדרך חווייתית, והגענו להרבה מקומות חדשים."

התנופה שאיל פוסטלניק הכניס

לפעילות של ד"ר ליבוביץ', נעצרה בכת אחת עם פרוץ הקורונה: "עם הקורונה הכל השתק. חזרתי לארץ בערב פסח והייתי בבידוד של שבועיים. אבל הבחור הזה - איל, לא נרדם כל כך מהר, ופתאום, למרות הסגרים, הגיע לביקור ומודיע לי 'הגיע זמן הספר'. שאלתי: איזה ספר, "הספר שלך - כל הסדנאות וההרצאות, כל התוכנות והתרגילים שצברת ופיתחת במשך השנים - צריך לעשות עם זה משהו!"

ממש כמו החברה שרק נוחתים אצלו בסדנה, לד"ר ליבוביץ' היה נראה שהפעם מדובר על פרויקט לא בשבילו: "אני לא מאלה שעושים ספרים הרבה - קשה לי לכתוב, וגם כתיבה הרבה יותר מחייבת מדיבור. בכל אופן, ניסיתי להתחמק ואמרתי לאיל, שאם אני אכתוב אף אחד לא יקרא! הסברתי לו שכל הסגנון שלי שונה מאוד משל שליחי חב"ד, וכתיבה שלי לא תדבר

ב"ה

אם

לעשות הסבה עכשיו למה לחכות לפסד?

הסבת אקדמאים להוראה

במכללת אורות ישראל
קמפוס מורשת יעקב ברחובות
בשביל העתיד שלך ובשביל דור העתיד

לנרשמים עד 4,000 ₪ מלגה ע"ס
15.11.2020

תואר ראשון B.Ed. בהתמחויות:

אנגלית | מתמטיקה | לשון | מדעי הטבע | תושב"ע | תנ"ך
חינוך מיוחד | היסטוריה | תקשורת | מלמדים

 אוניברסיטה תורנית |
  הכרה בלימודים הישיבתיים |
  רחבי הארץ |
  הסעות מכל |
  למידה הברייתית ומקוננת

תואר שני M.Ed. במגוון מסלולים:

ניהול וארגון מערכות חינוך | ייעוץ חינוכי | הוראת מקרא וספרות חכמים

 שנת לימודים אחת בקמפוס |
  יום לימודים אחד בשבוע |
  אוניברסיטה תורנית |
  מגוון מלגות לסטודנטים ולבוגרים*

חפשו אותנו ב Google 'תואר באורות רחובות' | או f

1800-500-210 |
 לירן: 08-9485622 |
 052-5001313 |
 Liran@orot.ac.il

*במסגרת האקדמית במגזר הרווחה בישראל, בהתאמה ללימודים ברווחה ובחייבת הלימוד בימי הקורונה, על פי סקר מיוחד של התאחדות הסטודנטים באמצעות מכון "מאגר מוחות" 2020. עיניו בסקר ובממצאיו באזור המכללה. **מלגות ד"ק, מלגות מיוחדות לנבגרי המכללה ולסטודנטים שאינם זכאים למימון משרתי. מלגה נוספת לזכאים דרך ארגון המורים או הסתרות המורים.

הרב מנחם בורשטיין, ראש מכון פוע"ה

מדוע לא שוחחו יצחק ורבקה על בעיית בנם - עשו?

אבותינו הם לנו כסמל במיוחד בצורת ודרך התנהגותם. בפרשתנו מסופר על התמודדות יצחק ורבקה עם בנם עשו, על כך יש לשאול כמה שאלות:

- הדבר הסביר ביותר היה שיצחק ורבקה ישוחחו אודות הבן הבעייתי, כפי שמופיע בזוגיות תקינה. מדוע לא עשו זאת?
- רבקה משדלת את יעקב 'לגנוב' את הברכות. מה האפקט של ברכה גנובה? האם יכולה להשפיע?
- האם יצחק לא חש שעשו מרמה אותו?
- גם אם הוא חושב שלעשו מגיעות הברכות, מדוע הוא מתכוון לתת לו מ"טל השמים ומשמני הארץ"?

עיון מעמיק בדברי חז"ל ובראשונים כיצד התייחסו אבותינו אל בנם הבעייתי - עונה לנו על שאלות אלו.

יצחק אבינו הכיר טוב את בנו עשו, אך חיפש דרך "להחזירו בתשובה". הוא ניסה לעשות זאת ע"י אהבה וקשר חם עם עשו. עשו ניסה "להחזיר יחס" ("כי ציד כפיו") אך הדבר לא נשא פירות.

יצחק קיווה שיהיה משהו מעין "יששכר וזבולון", כשעשו יעסוק ב"זבולון" וישקיע בצורה הגונה וישרה בצדדים המעשיים של החיים ועל כן רצה לתת לו "משמני הארץ".

במהלך כל החיים הכין אותו לקראת "טקס החזרה בתשובה" וקבלת הברכות. הוא מראה לו שגם בנושאים הגשמיים יש מקום לסדר במציאות. הוא כולו תקווה שלקראת הטקס אכן בנו יחזור בתשובה. העובדה "ששם שמים שגור בפיו" היא חלק מהתקווה לטקס הסיום. לעומתו, רבקה אמנו ידעה בנבואה מה יצא מבנה כי כך אמרו לה בבית שם ועבר: "שני גויים בבטןך ושני לאומים ממעיך יפרדו". נבואה זו כיון שהיתה לפני מתן תורה אסור היה לה למסור לאף אחד, ומהתנהגות במציאות היא ידעה בדיוק מה מתאים למה. על כן היא טיפלה בו במסירות בתור אמא טובה והעניקה לו חום ואהבה. עשו הרגיש אהבה זו ולכן את בגדי החמודות שלקח ממרוד הוא מפקיד אצל אמו האמינה והאהובה.

עם שתי תפיסות אלו חיו יצחק ורבקה, ומסתבר שהם כן דיברו ימים ולילות על המצב, אך היה 'זיכוח' חינוכי כיצד לנהוג. יצחק אכן תכנן לתת את הברכות החשובות של "זרע וארץ" רק ליעקב (מלבי"ם) ועל כן שמר אותם ונתן אותם ליעקב כאשר הלך פדנה ארם. רבקה ראתה את הדברים אחרת, וחשבה כיצד לשדר לבעלה שעשו מתנהג כב"פורים". ועל כן בחרה בהתחפשות.

רבקה הכירה את יצחק וידעה שבפועל יצחק ישתף פעולה ויברך את יעקב, כפי שאכן קרה לבסוף. יצחק, שקיווה כל ימיו לשותפות של "יששכר וזבולון" בעצם מודה שאשתו צודקת יותר במסקנתה ושהתקווה לשותפות נשאת רק לעתיד לבא - "ועלו מושיעים בהר ציון". לכן במצב זה לא נשארה לו ברכה מתאימה בסגנון שעשו היה רוצה.

יצחק מהווה סמל של התמודדות עם מציאות יום יומית: עקרות, בעיות זריעה בחקלאות, התמודדות עם בן בעייתי. התורה רוצה להראות לנו התייחסות ראויה לסוגיה חינוכית שאנשים רבים נתקלים בה.

זו ההזדמנות לשתף אתכם שבמסגרת הסיוע לבניית משפחות בישראל, מקדיש המכון תשומת לב גדולה לענייני זוגיות וחינוך, תוך ליווי הזוגות וכן עריכת כנסים וימי עיון בנושאים אלו יחד עם שאר נושאי המכון.

אליהם. מכיוון שהוא לא חי בארץ, הייתי צריך להסביר לו את הבדלי הסגנונות - בשביל מי שגדל בחו"ל, כל ההבדלים האלו לא קיימים. הוא הקשיב והבין, וחשבתי שזוהו נגמר הסיפור".

אולי כבר ניחשתם - כאן הסיפור רק התחיל: "למחרת היהודי הזה, שהוא כמו טיל שיוט שלא עוזב אותך עד שמגיע למטרה - מתקשר אלי, ואומר לי להיכנס לקישור זום שהוא שלה. כשאני נכנס, אני רואה לידו שני חב"דניקים: אחד הכרתי - הרב תנחום ריבקיין מחיפה, ואת השני הוא הציג מיד: 'שמחה, תכיר את הרב גרינברג. הוא שליח חב"ד בכוכב יאיר, והוא עורך ספרים של חב"ד. אתה תכתוב את הספר בשפה שלך, והוא יערוך את ההתאמות לשפה החב"דית. מחר - ניפגש כולנו אצלו בכוכב יאיר לחתום על חוזה!'".

ד"ר ליבוביץ' עוד ניסה להתנגד: "אמרתי לו: איך ניפגש, קורונה עכשיו! אבל לא עזר לי כלום: 'אל תדאג! נשב עם מסכות ומרחקים'. למחרת, אכן חתמנו על חוזה. שוב ראיתי, שכשאתם מאמין ביכולות שלו, שום דבר לא יעצור אותו. בכל אופן, ישבתי לכתוב את הספר, ואשתי, דיתי בכור, ערכה אותו לשונית. כך עברנו את כל תקופת הסגר ממש בכיף של יצירה, ויצאנו ממנה עם ספר ביד".

מסע של עשר תחנות

הספר של ד"ר ליבוביץ' 'מסע לשליחות אפקטיבית', מעביר את הקורא בעשר תחנות, שבהן הוא לומד כיצד להצליח בשליחות חייו. בעזרת כלים מקצועיים ותרגילים חווייתיים, הספר מדריך איך לשנות ראש ולראות את הפוטנציאל האדיר שיש לכל אחד - להעצים אחרים, להשפיע ולנהל נכון אנשים אחרים, ליצור שיתופי פעולה פוריים שבהם כל אחד משלים את השני, לבנות צוותים איכותיים, ואפילו כיצד לגייס משאבים. "הספר הוא אמנם לאור חזונו של הרבי מליובאוויטש, אבל אני חושב שעוד רבים וטובים דיברו בסגנון משלהם על אותה נקודה ממש "מסכם ד"ר ליבוביץ'. "כשהרב קוק אומר לאנשים את המילים הנפלאות: 'עלה למעלה עלה!', וכשהרב סולובייצ'יק מדבר על ייעוד, ואפילו כאשר ויקטור פרנקל מדבר על האדם שמחפש משמעות - הם מכוונים לאותה נקודה. לאדם יש שליחות למלא בעולם והיא נותנת לו את המשמעות בחיים. אם האדם רק ירצה, הוא יעוף לגבהים חדשים - יחד עם הילדים שלו, התלמידים שלו או חברי הקהילה שלו - הוא יתעצם ויתעלה עד בלי די".

לרב מנחם בורשטיין ומשפחתו
משתתפים בצערכם העמוק
עם פטירתו של האב
הרה"ג דוד יהודה בורשטיין זצ"ל
המקום ינחם אתכם
בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

מערכת קרוב אליך

קח מקל, קח תרמיל, קח מקצוע לחיים

קורס מורי דרך למגזר הדתי

קורס מורי דרך המותאם באופיו ובתכניו למגזר הדתי
מטעם משרד התיירות

פתיחת הקורס: ד' בטבת תשפ"ב - 8.12.21
על ידי החוג ללימודי ארץ ישראל במכללת הרצוג

בהובלת: ד"ר דורון שר אבי וישורון פישר

שנה
שלישית

צילום: ישורון פישר

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 073-3742354 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

רקה לא

פסקה

ישראלי בן 24 מוצא את עצמו במרכז סערה תקשורתית בעיר השלישית בגודלה ברוסיה, באירוע אנטישמי שהופק במינוס תואר לפני כשבוע בכינוס שליחי חב"ד העולמי, מפי שני גיבורי הסיפור: שליח חב"ד בנובוסִיבירסק, הרב שניאור זלמן זקלס, והרב הראשי לרוסיה, הרב בערל לאזאר < מי אמר מינוף משבר ולא קיבל? אלקנה בלום

שבוע - ולפתע פוגרום. יום אחרי פורים. חג יהודי, פוגרום, רב חדש... הסיפור הזה חרוך את כל התקשורת בכל רחבי רוסיה. זה היה בראש כל הכותרות בכל כלי התקשורת. התחילו להתקשר אליי מהארץ - כלי תקשורת, רדיו, עיתונאים. היה רעש תקשורתי אדיר. כמובן, ממוסקבה התקשרנו לאנשים בממשלה ואמרנו: תקשיבו, זה מה שקורה. משהו חייב להשתנות".

כולם יודעים חוץ מאיתנו

ההתפתחות הכאה הייתה בלתי נמנעת.

"כשחזרתי לארץ מהביקור", מספר הרב זקלס, "חברים, ידידים, בני משפחה, כולם מתקשרים אליי ומברכים אותי על השליחות החדשה. אני וזוגתי לא ידענו איך לעכל את הדבר הזה. הרי לא הודענו על כך לאף אחד. מבחינתנו זה היה פשוט טיול בסיביר. ככה עברו מספר שבועות ואז ערב אחד אני אומר לרעייתי: העולם כולו החליט ויודע שאנחנו השלוחים בנובוסבירסק - חוץ מאתנו".

הרב לאזאר מוסיף: "הוא הבין שהדברים שהוא אמר לכל התקשורת, 'אני הרב של בית הכנסת והעיר', לא בקעו מפיו סתם. הקדוש ברוך הוא שם את הדברים בפיו, זו השליחות שלך. זה קשה, אבל בשביל זה אנחנו כאן. אם זה היה קל, רבים אחרים היו עושים זאת".

הרב זקלס: "כך קיבלנו את ההחלטה שאנחנו יוצאים לשליחות בנובוסבירסק".

הרב לאזאר מותח קו ומחבר בין תפקידו כרבה של רוסיה ובין השליח בנובוסבירסק: "כשאני מסתכל לאחור על חיינו ועל השליחות שלנו במוסקבה הבירה וברוסיה בכלל - אז כן, היו ימים שזה לא היה קל. היו פוגרומים במוסקבה, בניין נשרף, היו פצצות, אנשים הותקפו. הייתה תקופה שלא היה אוכל או חינוך לילדים. גם הפוגרום הזה כוון במיוחד ליום הפורים. הם רצו להרוס את החג שלנו, אבל אנחנו נחגוג בכל מקרה. כאשר חושבים על כך, האנטישמים האלה ששרפו את בית הכנסת, העניקו לנו את ההזדמנות לבנות משהו הרבה יותר גדול".

וכך אמר הרב באחת משיחותיו: "אחד מהסימנים לדעת שזוהי שליחותו - בשעה שיש לו על כך מניעות ועיכובים. כאשר אלו שהיו אמורים לסייע לו - מפריעים לו, ואלו שצריכים לעודדו - מנסים להניאו מכך, הרי זו גופא ההוכחה שהיצר הרע מנסה בכל מיני דרכים אולי יצליח לפעול אצלו שלא יקיים את השליחות המיוחדת שלו בעולם הזה".

"וכאשר מתבונן באמת כפי שהיא שווה השליחות שלו מבלי להתפעל מאלו שמנסים להניאו, ולהשתדל שהעיר תהיה עיר יהודית כשרה, ובית הכנסת ינוהל בכשרות לפי ההלכה, ובבית המדרש ילמדו תורה ביראת שמים - אזי הקב"ה יבוא ויאמר שהוא 'השוכן איתם', אף על פי שנמצאים בזמן הגלות. ויחד עם הקב"ה מגיעות כל הברכות וההצלחות להתברך בבני חיי ומזוני ובכולם רוויחי, כך שמתאפשר להוסיף בלימוד התורה וקיום מצוותיה מתוך הרחבה ובשמחה ובטוב לבב".

הכלה התינוקת

אם תקפצו לביקור בנובוסבירסק (סוודר לא לשכוח) תראו קומפלקס ענק ממדים של בית כנסת, בית מדרש ומרכז יהודי שוקק בלב העיר. המוני יהודים מכל הגילאים משתתפים בשיעורי תורה, באירועים ובפעילות השוקקת. כשעל כל האימפריה הזו מנצח הרב זקלס.

הרב לאזאר מוסיף כי "לפעמים האתגרים הם אלה שמעירים אותנו

"מאז שהייתי ילד", פותח הרב שניאור זלמן זקלס, שליח חב"ד בנובוסבירסק, "הערצתי את השלוחים, עקבתי בהשתאות אחר עולם השליחות וחלמתי להיות שליח. לכן, כבר בשלב השידוכים הבהרתי שאני מייעד את עצמי להיות שליח. זוגתי לעתיד אמרה לי שהיא מוכנה ללכת לכל מקום לשליחות 'חוץ מרוסיה'. נישאנו בשעה טובה ומוצלחת והתחלנו לחפש מקום לשליחות. בין ההצעות נפגשנו עם הרב הראשי לרוסיה, הרב בערל לאזאר".

"אמרתי לו", נזכר הרב לאזאר, "שיש את העיר השלישית בגודלה ברוסיה, בירת סיביר, נובוסבירסק. תגובתו הראשונה הייתה: 'זה לא מתאים לי. זה לא מתאים לאשתי. רחוק מדי, קר מדי, מסובך מדי. אין קהילה'. ואז הצעתי להם: תקשיבו, אני מציע שתיסעו למקום, תהיו שם, ואז תגידו את ה'לא'. הרבי תמיד אמר לאנשים להתעניין - לבדוק את זה. אז תבדקו. מי יודע? אולי זה ירגש אתכם".

"הגענו לנובוסבירסק בחודש אדר של שנת תשנ"ט", ממשיך הרב זקלס, "רק כשהגענו הבנו מה זה סיביר. במקום שרר כפור של שלושים מעלות מתחת לאפס. ואז שאלתי: איפה נמצא בית הכנסת? זה היה המקום הראשון שרציתי לראות. מה שנגלה לנגד עיניי היה בניין מט ליפול, מקום משכנם של כל ההומלסים של נובוסבירסק".

"נחתנו ימים אחדים לפני חג הפורים ואותו חגגנו שם, הזמנו כמה יהודים שאפשר. ואז, יומיים לפני שני טס בחזרה לארץ, אני מגיע לבית הכנסת להתפלל. אני פותח את דלתות בית הכנסת וחשכו עיניי - פוגרום בבית הכנסת. סידורים על הרצפה, חומשים. והדבר שהכי כאב - ספר תורה זרוק על הרצפה רח"ל. דמעות עמדו בעיניי. רצתי לצלצל לרב לאזאר".

הרב לאזאר: "באמצע הלילה אני מקבל ממנו טלפון. הוא היה נסער. אמרתי לו: אנחנו תמיד אומרים שאם תהיה אנטישמיות, נהיה הראשונים לוודא שהיא תקבל את תשומת הלב מהממשלה. אם לא יהיה רעש תקשורתי, השלטונות המקומיים לא יעשו דבר. אמרתי לו: גש לבית הכנסת, פתח אותו ותראה את המראה המזועזע הזה לתקשורת".

הרב זקלס: "כעבור שעה חזרתי למקום. בחוץ כבר חיכו נציגים של כלי התקשורת. איך שהגעתי - התנפלו עליי, הכניסו אותי פנימה לתוך בית הכנסת, הצמידו לי מקרופונים, מצלמות, ובמקום נערכה מסיבת עיתונאים מאולתרת. השאלות הראשונות ששאלו אותי: 'האם אתה הרב של נובוסבירסק?', 'כמה זמן אתה בנובוסבירסק? ולמה אתה פה?'. הסיטואציה הייתה נראית לי סוג של הויה".

"לא הבנתי מה אני עושה פה. אברך בן עשרים וארבע, במדינה זרה, לא דובר את השפה, ואני בעצם מייצג פה את כל הקהילה היהודית - ברצוני או שלא ברצוני, ועליי לתת מענה לסיטואציה הקשה. חשבתי לעצמי באותה שנייה: אם אני לא הרב של נובוסבירסק, אז מה בעצם אני עושה פה? במקום עניתי, באמצעות מתורגמן: כן, אני הרב של נובוסבירסק. אני לא נמצא פה הרבה זמן, לא היה כאן רב עד עכשיו ומטרתנו היא לתת מענה לקהילה ולאפשר ליהודים ללמוד תורה ולהתפלל בחופשיות".

"ואז שאלו אותי: מה התוכניות שלכם? אמרתי להם: אצל יהודים תמיד אומרים 'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוך'. בביטחון שלפתע ננסך בי הכרזתי שאני קורא לאנשים האחרים בעירייה ובכל מקום לעשות את כל שביכולתם שלא יקרה עוד פעם כזה דבר נורא. כדי להילחם בתופעה כזו, עלינו להקים כאן בית כנסת גדול ומאובטח. בעזרת ה', מהפוגרום הזה נצמח, נבנה בניין גדול כיאה לקהילה גדולה בעיר נובוסבירסק".

הרב לאזאר מחייך בהיזכרו ברגע הזה. "הוא כנראה אפילו לא הבין מה הוא אומר. אלה היו החדשות החמות: רב חדש הגיע לעיר רק לפני

האנטישמים העניקו לנו הזדמנות. השליח הרב שניאור זלמן זקלס

הוא אפילו לא הבין מה הוא אומר. השליח הרב לאזאר

בסדר

הכניעה הכמורה
העליונות
גפילמיות
המלכות
הזהירות
הזהירות

ללמוד להעמיק
לייעץ לשנות
באמת

תורת הנפש

בית הספר הנבואה
לפסיכולוגיה יהודית

לימודי פסיכולוגיה יהודית
לפי שיטת הבעש"ט
מיסודו ובהנחייתו של הרב
יצחק גינזבורג שליט"א

**ההרשמה
לשנה"ל תשפ"ב
בניצומה**

**שבוע
אחרון
להרשמה**

שיטה פרקטית פורצת דרך
לזהוונדיות עם קושי הרוחיים
המודרניים ומענה לשאלות
העמוקות ביותר:
יצאה מדיכאון וחרדה,
הפחד לבגידת זוגיות יציבה
ושמחה קבלת סשמעות
והגשמה עצמית אמיתית.
מתוך דיקה עמוקה
למדכי היהדות.

תכנית לימודים בת שנה אחת,
עם אפשרות להרחיב למסלול
עיוני שלא בן שלוש שנים

שנת הלימודים
תשפ"ב מתחילה
ב- ד' בכסלו

ירושלים | תל אביב | למידה מהבית דרך האינטרנט
torathanefesh.org | liat@torathanefesh.org

02-5662323

הפגורום בבית הכנסת שגרם למהפך

הרב זקלס בריקוד עם יהודי נובוסיבירסק
בביקורו הראשון בעיר

וגורמים לנו לומר לעצמנו: אתה יודע מה, אם מלחמה - אז
בא נילחם! בדרך שלנו, באמצעות אור תורה. אם יש אנשים
שנלחמים בנו, אנשים שלא רוצים אותנו כאן, זה רק מראה כמה
חשוב שנהיה כאן. בין אם מדובר באנטישמיות ובין אם בקשיים
אחרים. זו בעצם קריאת השכמה שאומרת לנו כמה חיוני להיות
שם."

הרב זקלס מתאר בהתרגשות: "תוך כמה חודשים, הרגשנו
כמה החום היהודי והאור שאנחנו מביאים לעיר, באמת מאיר
את היהודים, את הנשמות שלהם. מאות יהודים התחילו להגיע
לקהילה. התחלנו בפעילות ענפה, שבתות, תפילות, שיעורי
תורה. אם אותם פורעים היו משערים מה תהיה התוצאה של
מעשיהם, הם בטוח היו חושבים פעמיים. והפעילות הזאת כל
כך ממלאת אותך. אתה קם בבוקר לכפור ולחושך, אבל כשאתה
פוגש יהודים - התחושה הזאת והמשמעות הפנימית ממלאות
אותך בהמון אושר פנימי ושמחה גדולה בלב."

כפי הרב לאזאר יש חיווק לדברים: "אם מישהו ינסה לשלם
היום מיליון דולר לכל שליח שנמצא בסיביר כשביל שיעזוב,
והיום יש לנו ברוך ה' ערים רבות בהן יש שלוחים, הם לא
יעזבו את קהילתם. הם אוהבים אותם. האם אפשר לדמיין רב,
שפתאום אומר, זה קשה? הילדים שלו כאן! את מי הוא ישאיר
מאחור? את צאן מרעיתו? את אחיו, את החברים הכי טובים
שלו? זה מה שהשלוחים באמת מרגישים. הם מגיעים לקהילה,
הופכים לחלק ממנה ולמנוע שלה."

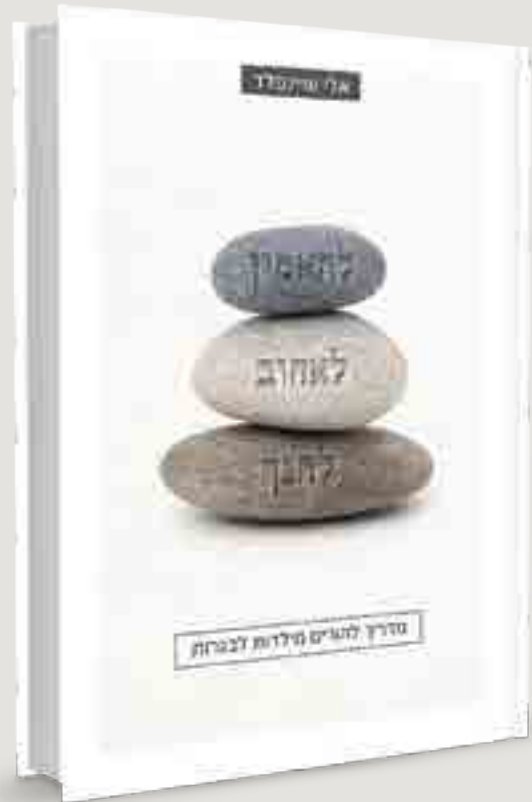
הרב זקלס: "אחד השיאים של השליחות שלנו היה לפני שנתיים
כאשר פה, בנובוסיבירסק, נערכה החתונה של בתנו בכורה,
עם למעלה מחמש מאות מוזמנים. בזמן החופה, המחשבות
שעברו לי בראש, היו אותם רגעים שהיינו בשרה התעופה, עם
הבת שלי בת החצי שנה על הידיים, ואנחנו לבד בשרה התעופה,
עם כל החבילות. מגיעים הביתה, המעלית לא עובדת, וככה אני
סוחב את הבת שלי עם המזוודות לקומה התשיעית. לא חלמתי
אז שאת החתונה של הבת הזו כעבור עשרים שנה, נחוגג כאן
בנובוסיבירסק. וכמו לא היה די בכך, בעוד מספר שבועות הבת
שלי מגיעה עם בעלה, לשליחות לנובוסיבירסק, לסייע לנו, ויחד
אתנו להאיר עוד יותר את סיביר."

(תודתנו נתונה לשלמה חיים ריבקין)

חדש!

להאמין לאהוב לחנך

מדריך להורים
מילדות לבגרות

מורה נבוכים לגיל הנעורים

מתוך עומק רוחני ומבט אופטימי
נוגעים ספרי הרב אלי שיינפלד
בלב ליבו של גיל ההתבגרות.

אשתד & more

ניתן להשיג ברשתות ובחנויות הספרים המובחרות
חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

שיחת חינם:
1-801-700-201

מבצעים והטבות לחבר מועדון
באתר: WWW.BEITEL.CO.IL

למה חילונים נוסעים באופניים ביום הכיפורים

איתי אסמן

מבטלת לו את הבחירה החופשית, להיפך, היא מגדילה אותה. שיתפתי את חבריי הדתיים במניין בכירור החשוב הזה שעשיתי, ואז פניתי לבחור שמדבר לפני תפילת הנעילה וביקשתי ממנו, שבניגוד לשנים קודמות בהם הוא מביא בעיקר רק סיפורים שמעוררים את הלב, שהפעם ידבר קצת על שמירת מצוות וייתן דוגמאות, החבר לא שמע לעצתי, ופניתי אליו בסיום הצום ואמרתי לו "אתה מדבר מאוד מרשים ובצורה מאוד מעוררת השראה, אבל דע לך, שאחרי 120 שנה, האנשים היקרים כאן יגיעו לעולם הבא וישאלו אותם למה הם לא שמרו שבת והם יגידו לקב"ה: כל שנה ביום הכיפורים מגיעים אלינו תלמידי ישיבה והם אף פעם לא אמרו לנו שיש איסורי שבת, אז מאיפה אנחנו צריכים לדעת?"

הבחירה החופשית זהו יסוד התורה כולה

את העצה הזו לא רק יעצתי לו, אלא יעצתי גם לעצמי, לאחר תפילת ערבית של ליל הצום, הלכתי למועדון הנוער של הקיבוץ והעברתי להם שם שו"ת של שאלות ותשובות בתחומים שמעניינים אותם, ואז אחת הנערות שאלה "מותר לנסוע ביום הכיפורים באופניים?" ועניתי שאסור. והם

היו מאוד מופתעים לשמוע את הדברים, כי הם רצו לצום ולקיים את כל מצוות היום כמה שאפשר ופשוט לא הכירו את זה. ותהיתי לעצמי שאולי 'המנהג החילוני' של נסיעה באופניים ביום הכיפורים נובע מהעובדה שהדתיים חוששים לומר את המילה 'אסור' מהסיבה שמנעה ממני לומר אותה. הפחד לומר 'אסור' יש בו נקודת אמת, משום שאנחנו חוששים להרחיק, אך בסופו של דבר אנחנו מונעים מהם לדעת את האמת, תנו להם לבחור מה טוב ומה רע. לא תמיד מועיל לומר 'אסור' לציבור הכללי, בעיקר בלי להסביר ואקדיש לזה בע"ה מאמר נפרד, אבל מי ששואל ורוצה לדעת (כמו מי שמגיע לבית הכנסת) חייבים לומר לו, עלינו מוטלת החובה להציג את התורה כהווייתה, בשלמותה, לא מתחנפת ולא מתייפפת, וזה מה שהם רוצים לשמוע, את האמת, תבטחו בה' ותאמינו באנשים.

במשך עשר שנים ביום הכיפורים אני הולך לקיבוץ חילוני בצפון כדי להשלים שם מניין וגם לחזק בו את התורה, ב"ה הקיבוץ התפתח רוחנית, בהתחלה התפללנו בתוך חדר קטן מאולתר, לאט לאט המניין גדל עד שחברים בקיבוץ החליטו לבנות בו בית כנסת קבוע ויש סביבו קהילה מסורתית שמתפללת שם בעיקר בשבתות. יום הכיפורים האחרון עליתי לדבר לפני תפילת ערבית, וכמו תמיד בסוף דבר התורה אמרתי את הלכות יום הכיפורים: "יש מנהג לא לאכול, לא לשנות, לא ללבוש נעלי עור", ותוך כדי שאני מדבר, חבר מהישיבה אומר לי "מה זה 'מנהג'? אסור!", אמרתי לו מול כולם "תודה שתיקנת אותי, אסור לאכול וכו'". לאחר התפילה ניגש אליי בחור צעיר יחף עם נעלי עור בידיו ואמר לי "תודה שאמרת לי שאסור לשים נעלי עור, לא ידעתי".

אני רוצה לשתף אתכם בתהליך החשיבה שלי והבירור שעשיתי. באופן כללי אני מאמין גדול בבחירה החופשית של בני האדם, זהו יסוד התורה כולה, הבחירה החופשית זו אחת המתנות החשובות שה'

נתן לנו. דווקא בגלל שאני מאמין ביסוד הזה אני מרגיש חופשי לומר דברי תורה בצורה הכי ישירה שיש, משום שאני יודע שלמי שעומד מולי יש בחירה חופשית, ורק הוא, יחליט בסופו של דבר מה לעשות עם מה שאגיד לו, יחד עם זאת, קשה לי לומר לחילוני את המילה "אסור" בעניינים שקשורים לתורה, משום שאני מרגיש שהיא כופה עליו באופן מידי עולם ערכים מוחלט, שברגע שאני אומר לו שדבר מסויים אסור אני בעצם מיידע אותו על כך שאם הוא עובר עבירה הדבר גורר אחריו גם עונש רוחני, היה לי לא נעים להשתמש במילה 'אסור' ולכן השתמשתי במילה 'מנהג', כדי שמצד אחד ידע מה עליו לעשות, ומצד שני לא להבהיל אותו. אבל טעיתי. טעיתי, כי מי שמגיע לבית הכנסת, רוצה לדעת מה דעת התורה, הוא רוצה שיגידו לו מה אסור ומה מותר, המילה 'אסור' אינה

ליהטורות לקבוצת ווטסאפ של מיפ יומי לקידוב, נא לשלוח הודעה ל- 052-5665005

רוצה להיות שותף/ה בהפצת אור בחנוכה?

אנו מחפשים תרומה לחלוקת חנוכיות ונרות בתל אביב עם הסבר

התרומות לראש יהודי מוכרות לצרכי מס. הקישו בגוגל: "תורמים לראש יהודי" או בטלפון 052-5665005 או סרקו ברקוד:

איך יוצאים מהתווה הזה?

"יש מבנה מאוד מסודר בקבלה של עולם התווה ועולם התיקון. עולם התיקון הוא העולם מאוזן שמאפשר את בניית הכלים ומאפשר להביא למימוש הרצונות. זו בדיוק גם הסיבה שאתה כל הזמן מגיע להרס עצמי.

אתה נשבר כשאתה חווה קונפליקט מאוד קשה של רצון חזק עם כלים מועטים שלא יכולים לתחום את הרצונות האלה. לכן המקום המתוקן שאתה צריך להיות בו זה שהרצון שלך צריך להיות מלכתחילה מוגבל. מראש תגביל אותו ואז ממילא יוצרו לך כלים לממש אותו במציאות. מה בעצם יוצר את הכלים? היכולת לעמוד מול הרצון ולהבין למה הרצון לא מתממש - במילים פשוטות לפגוש את המציאות. ואז יתחילו בירורים: כגון: איך אני מתגבר על המניעה הזו? איך אפשר לשלב את הרצון שלי מול רצון של אנשים אחרים? איך אני מאזן את הרצון שלי מול כל העולם?" ניסיתי להסביר בלי לסבך אותם יותר מדי.

"לא יודעת, נראה לי שהוא לא בכיוון בכלל. הוא לא עושה כלום עבור הבית הזה ועד שהוא כבר עושה, זה לא בשמחה ולא ממקום שלם, סתם בשביל להשתיק אותי" המשיכה להתלונן מאיה.

"לעיתים קרובות בחיינו אנו נמצאים בתוך עשייה מתוך אילוץ, זה נקרא רצון חיצוני!! כשאתה לוקח את הילדים לחוג ולעוד הרבה מטלות שנופלות עליך, אתה לא עושה את זה מתוך מקום פנימי, אבל אתה עושה את זה למרות שלא בא לך" ראיתי את נתן מזדהה עם זה מאוד.

"אם נכנס יותר לעומק, נברר, למה הרצון כשהוא לא מוגבל הוא לא רצון שיוצא למציאות? בגלל שהנפש מבקשת להשאר בדימיון. כשאתה מבין שאי אפשר לממש את הרצון שלך בדיוק כמו שאתה מדמיין שיהיה, כי מה לעשות? כל דבר במפגש עם המציאות נראה פחות זוהר, מושלם ומדהים, אז מראש אתה בוחר לא להתאכזב וזה תמיד נשאר בדימיון. אתה רוצה שתהיה לך משפחה לתפארת. תמונה יפה כזו של משפחה שאוכלת ארוחת ערב משותפת, שכולם מחייכים כמו בפרסומת, יוצאים לחופשות, ואז את באה ומנפצת לו את הבעה, כי מה שאת מציעה לו זה שצריך ללכת איתם לרופא שיניים, לחוגים, או להחליף להם טיטולים ולהתמודד עם אשה עייפה ומותשת. ואז פתאום, אתה נתן אומר לעצמך: רגע, אבל זה לא מה שרציתי.

אני רציתי תמונה של משפחה שמחה שהולכת לה על חוף הים יד ביד וכולם מאושרים. וכל מה שאני פוגש זה מציאות לא זוהרת. אתה מרגיש שזה מצמצם את הרצון שלך למשהו נורא תחום ומוגבל במציאות. אבל מה תעשה? כבר התחייבת. עשית את הצעד הזה. אז בכל זאת אתה הולך ועושה את כל המחויבויות שלך, אבל לא בשלמות או כמו שאת אומרת לא מכל לב.

וכל זה בגלל שקשה לך להגביל את הרצון שלך לגבולות המציאות. אז מה עושים? שאל נתן בחוסר אונים.

"ביטול" עניתי במילה אחת.

"ביטול?" שאל נתן?

"אדם שלא מסוגל להגביל את הרצונות שלו, זה אדם שלא יכול לבטל את עצמו. הוא מרגיש שכל מה שהוא רוצה חייב להיות. כשלאדם יש את היכולת להתבטל, הוא מסוגל להגביל את הרצונות שלו לתוך כלים ואז הוא מצליח לאזן אותם וזה גם יאפשר לו להיות שלם עם עצמו. אבל את ההבנה לעומק מהו ביטול נמשיך במפגש הבא

"תמשיך לשבת כל לילה לשתות ולעשן עם חברים שלך ואולי גם תקים איתם משפחה כי איתי אין לך מה לעשות!!! נמאס לי כבר!!!" אמרה בכעס מאיה.

"מה את כועסת? את מכירה אותי, את יודעת כמה אני רוצה את הבית הזה, אני רק יתייבב עם העסק ויהיה לי את כל הזמן שבעולם להתפנות למשפחה" התחיל להתגונן נתן.

"כבר עשר שנים זה מה שאני שומעת, רק דיבורים. אין כלום מאחורי זה, הבטחות בלי סוף. לא מחזיק עבודה יותר מחצי שנה. מחלק הבטחות ובסוף הכל נשאר אותו דבר!!!" מאיה הרימה את הטונים חזק יותר.

"אבל אני באמת מתכוון לזה שאני רוצה" גמגם נתן.

"תראו מאיה ונתן, על מנת שבאמת תוכלו לתקן ולבנות את הקשר שלכם.

אתם חייבים להבין לעומק מה מתרחש פה." ניסיתי להרגיע אותם. "המצב שבו נמצא נתן, בשפה חסידית נקרא: אורות מרובים בכלים מועטים" אמרתי והבטתי בפניהם המשתוממים שלהם.

"מה זה? מבריאים מזה? יש לזה תרופה?" המשיך נתן בגמגום שלו

"זה ביטוי מוכר וחשוב להבין אותו במדויק. קודם אסביר על פי קבלה, מה זה אורות וכלים. **אור** - זה הכח האלוקי האינסופי שבא לפעול בעולם והוא מצליח להתגלות באמצעות הכלים שהם בעצם סוג של הגבלה של אותו אור. האור הזה מתבטא בכל העולם ומוגבל לדוגמא ע"י כלי בצורת עץ או כלי בצורת אבן או כלי בצורת אדם וכו', בלי

ההגבלה/הגבול של הכלים, לא היה עולם ולא היינו חוזים בכלום, רק היה כח מאוד חזק שמתפשט וזהו באותה מידה אנחנו מקבילים את האורות: לרצונות של האדם ואת הכלים: ליכולת להביא אותם לידי

ביטוי במציאות. אורות מרובים בכלים מועטים - זה מצב פסיכולוגי, שבו האדם לא מצליח לאזן את הקונפליקט שבין הרצונות שלו לבין

היכולת שלו לממש אותם במציאות. דרך אגב, האלכוהול והסמים, זה מתכון שמייצר את אותה מצוקה נפשית, כיוון שהחומרים הללו מייצרים אורות גבוהים מאוד (חווית הסם) בכלים מוגבלים מאוד

(המציאות שנהיית קטנה ואפרורית יותר ויותר). כשנתן נמצא בתוך עולם הרצונות הזה, בתוך חוויה אינסופית ללא גבול, זה נקרא ריבוי אורות. כי הוא לא מצליח להגביל את הרצונות שלו. הוא לא מצליח

לתחם אותם בתוך מקום מסוים קטן. כשהוא במצב כזה, אז הכלים שלו להתמודד עם הרצונות ולממש אותם מועטים מאוד. זה גורם לו להיות בריקנות גמורה, כי הוא לא מצליח לתחם את הרצונות שלו"

הסברתי.

"מה זה לתחם את הרצונות שלי?" שאל נתן

"לתחם זו הדרך הנדרשת למימוש החלומות, השאיפות והמשאלות. כדי להגיע ליעד צריך לבנות תוכנית, לסלול דרך, להשיג אישורים, להכין טפסים ובכלל לראות איך כל הרצונות שלך משתלבים עם

מגבלות המציאות, כרגע אתה בחוויה של תוהו כיוון שאין לך את הידע איך להגביל אותם על מנת להביא אותם לידי מימוש במציאות"

הסברתי

"נכון, יש לי כל כך הרבה רעיונות וכלום לא מתגשם, זה משאיר אותי בחוויה ריקנית ורעה" אמר נתן

"זה הגיוני, אתה נמצא בתחושת ריקנות כזו גדולה, כי אתה לא מצליח באמת לבטא את הרצונות שלך בעולם. אתה לא מתממש, זה בעצם היסוד של עולם התווה" השבתי לו

"באמת מרגיש לי תוהו ובוהו הזוגיות הזאת" העירה מאיה.

*הטור נכתב מטעם חנה דיין הטור בהשראת הרצאותיה המרתקות של הפסיכולוגית והמרצה אורלי טוויטו | למאמרים נוספים: www.hannad.co.il
חנה דיין | בוגרת בית הספר הגבוה לתורת הנפש | MA טיפול זוגי ופרטני | מתמחה בליווי לצמיחה מתוך משבר | קליניקה פרטית באזור המרכז | טלפון: 054-4480705 | מייל: hanna.tipul@gmail.com הטור נכתב בהשראת הרצאותיה של הרב אליהו לוי | ברכה והצלחה!!

התנועה
התועדות

ה'חוזר' הרב יואל כהן זצ"ל

ביטול אידיוט

החסיד שיזע את כל הש"ס בעל פה לא חשש להפגין את ידיעותיו בתוקף מתוך ענווה מוחלטת < הפעלולים של חסידי קוצק הוציאו את האברך החדש מאיזון ולימדו אותו, לראשונה בחייו, שיש אמת בעולם > ומתי הפך רבי חיים מבריסק לדוגמה חסידית בידי הרבי הריי"צ?

הצמח-צדק. זה היה כאשר הרבי הזכיר את המחלוקת ביניהם, שהרבי מקוצק סבר שצריך שיהיה מניין אברכים רציניים ובכך הם יפעלו עליה בעולם כולו; ואילו הרבי הצמח-צדק אמר שצריך להתעסק עם כל יהודי בפרט.

מספרים, שפעם חסידי קוצק קירכו אברך רציני והביאו אותו לעיירה שלהם. הוא מאוד התפעל מהתפילה ומעבודת ה' שלהם. במיוחד הוא התפעל מאחד האברכים הרציניים שם שקראו לו ר' חיים.

בשבת בבוקר העירו אותו ואומרים לו: "נו, בא תעשה קידוש". הוא אמר להם: "מה פתאום, צריך להתפלל קודם, אי-אפשר לעשות עכשיו קידוש!". הם התחילו לצעוק עליו: "איזה בעל גאוה אתה, כולם עושים קידוש ורק אתה לא, זה לא מחזי כיוהרא, זה יוהרא ממש!". אך הוא ממשיך לטעון ולומר שהדבר בלתי אפשרי, והם ממשיכים לצעוק עליו.

תוך כדי הדברים הם אמרו לו: "הרי גם ר' חיים שהתלהבת ממנו עשה כבר קידוש, ורק אתה הבעל-גאוה היחיד שלא עושה קידוש". לבסוף הוא נטל את הכוס בידי ורצה לעשות קידוש. ואז הם התחילו לצעוק עליו: "בגלל שצעקו עליך שאתה בעל גאוה לכן אתה עושה היפך השולחן-ערוך?".

התברר, שכל אלה שעשו כבר קידוש היו כבר אחרי התפילה.

זה גם כן סיפור עמוק מאוד. הוא היה כל כך מלא בישות, הוא היה עסוק בעצמו בלבד בלי שהיה מודע לכך. כאשר קלט שנחשב בעל גאוה מפני שאינו נוהג כפי שביקשו ממנו - פתאום נעלם השולחן-ערוך. רק אחרי הסיפור הזה הוא התחיל לקלוט שיש משהו אמיתי

לחסידי קוצק היה עומק גדול בעבודת ה'. זה לא היה באופן של חב"ד, בהתיישובות ובהבנה והשגה, לעיתים זה היה נראה כמו שובבות, אבל תמיד היה בזה עומק מיוחד.

מספרים בשם הרבי מקוצק שאמר פעם, שהיצר-הרע בא ליהודי לפני פטירתו ואומר לו: "תעשה תשובה, תמות כמו יהודי טוב". כלומר שגם במחשבה שלפני המיתה, לעשות תשובה לפני עזיבת העולם הזה, מתערב היצר-הרע. במקום לחשוב על כך שנשמתו עולה לעולם האמת, מתקרבת לאמת של אלוקות וצריך לעשות תשובה, בא היצר-הרע, הישות של האדם, מתערב בעניין ואומר 'תעשה תשובה כדי שאתה תמות כיהודי'. שוב הוא תוקע את האדם בתוך הישות שלו.

זה עמוק מאוד. ביטול אמיתי הוא שהאדם מבטל עצמו לגמרי. הוא עושה תשובה כי כך צריך להיות ולא בשביל לסמן 'וי' על הישג רוחני כזה או אחר ולהגדיל את המציאות שלו.

שמעתי מר' זלמן פוזנר, ששמע מהרבי, משל על מלך שהגיע לעיר, ואחד העשירים ביקש לארחו והקצה לו אגף שלם בביתו. אמר לו המלך: "אל תתן לי כל כך הרבה, תן לי חדר קטן - אבל שיהיה שלי לגמרי". העשיר לא הבין את כוונת המלך ואמר: "אני נותן למלך את כל הבית". אך המלך בשלו: "אני לא רוצה שאתה תיתן לי את כל הבית, אני רוצה שחדר אחד קטן יהיה שלי". זה אותו ענין, יש ביטול בכמות, אך עמוק ממנו הביטול באיכות. תן חדר קטן, אבל שהוא פשוט לא יהיה שלך ולא יתוסף לתעודות ההישגים שתלויות לך על הקיר. מי שמתבטל באמת לא יודע שהוא בביטול ולא מתלהב מכך. אגב, הרבי התבטא פעם, שלרבי מקוצק היה יחס פנימי מאדמו"ר

בעולם.

אחד המשלים שסיפרו בקוצק על ביטול והתמסרות לקב"ה היה תרגיל שעשה פעם הצאר לחייליו. הוא נתן פקודה לחייל אחד להכות את חברו עשר מלקות, ובלחש אמר לו שיתן רק תשע. הוא התחיל להלקות, וכאשר הפסיק אחרי המכה התשיעית, החייל המוכה צעק: "עוד אחת!..."

מסופר, שכמה חסידים ישבו פעם להתוועדות חסידית. לאחר שעות של התוועדות מעוררת בענין הביטול, הם יצאו מאוחר בלילה מבוסמים במקצת, כשהם שקועים בתוכן הדברים, עד שכאשר השוטר שעמד בקרן-הרחוב שאל אותם "מי הולך?", ענה אחד מהם ברוסית: "ביטול אידיוט" - "ביטול הולך"... הוא היה שרוי כל-כך באווירה של ההתוועדות, עד שלמרות הפחד הנורא ששרר ברוסיה באותם ימים, הוא לא היסס וענה לשוטר מה הוא מרגיש באמת - ביטול!

ומספרים, שלאחר שהראשון אמר "ביטול אידיוט", הוסיף חברו ואמר: "גם ביטול לא הולך". כלומר, הוא הרגיש שבעומק העניין גם ביטול המציאות הוא גדר של מציאות וישות כלשהי, ועל זה הוסיף ואמר - גם מציאות של "ביטול" אינה הולכת...

שמעתי עוד משל ששמע ר' זלמן פונר מהרבי, על ביטול כמותני ואיכותני:

פעם ביקש המלך מאחד מאוהביו שיעשה לו טובה. כאשר נכנס אל המלך הוא התפעל מאוד ומרוב אהבה ויראה - נפל מתעלף. היה שם גם אדם בהמי וגס, שכאשר אמרו לו שהמלך מחפש אותו, הוא התעצל וחשב כל הזמן איך יצליח להתחמק מזה. הוא לא הצליח להתחמק והגיע אל המלך. הוא עבר בכל ההיכלות וראה את כל הפאר, אך מפני גסותו זה לא נגע לו כלל. וגם כאשר עמד ממש על-יד המלך לא הייתה לו כל בושה. כל מחשבתו הייתה - איך אפשר להשתמט. ואז ציווה עליו המלך "לך תקנה לי קופסת גפרורים". לא הייתה לעצלן ברירה, והוא הלך וקנה.

במבט ראשון נראה שהראשון שהתעלף נעלה יותר, אבל מבחינה מסוימת יש מעלה בביטול של השני. הראשון התעלף כי היה מרוכז במה שהוא מרגיש, הוא הבין את גדולתו של המלך, אבל המלך לא ביקש ממנו להתעלף. השני היה אמנם איש גס ונחות, אבל בפועל הוא הלך וקנה קופסת גפרורים. ומדוע הוא עשה זאת? לא מפני שהוא הבין והתרגש, אלא רק מפני שהמלך ביקש זאת.

זהו התוכן המדובר במאמרים ובשיחות של הרבי אודות ההבדל בין כמות הביטול לאיכות הביטול: אצל הראשון הביטול חדר בכל כוחותיו, בשכלו ומידותיו, עד שנפל מתעלף; ואילו אצל השני הביטול לא 'תפס' את כולו. הביטול הוא רק בכוח המעשה שלו. אולם בפרט זה - הביטול הוא לגמרי מצד המלך, ללא כל תערובת של המציאות שלו.

לאמתו של דבר, בעניין זה יש משמעות עמוקה הרבה יותר. לא רק שהביטול עצמו צריך להיות בלי 'בליטות' (שאם-לא-כן הוא עצמו מוסיף בישות), אלא יש בכך עניין עמוק הרבה יותר: **ביטול אמיתי הוא כאשר האדם יכול להיות בתנועה של מציאות, במצב של תוקף, ולמרות זאת הוא בביטול מוחלט.** ואדרבה, היותו בתנועה של תוקף המציאות, נובע דווקא מתוקף ועומק הביטול שלו.

מסופר, שבזמן אדמו"ר הצמח-צדק, הייתה עיירה קטנה שהיו בה כמה חסידים, אך היה חסר עשירי למניין. כמו-כן היה חסר שם שוחט חסידי ומלמד דרדקי. החסידים רצו להביא מישהו שיהיה מתאים לכל שלושת הדברים.

באותו זמן הייתה מחלוקת גדולה עם המתנגדים לגבי הסכינים של השחיטה: אדמו"ר הזקן תיקן שהסכינים יהיו מלוטשים, חדים, משני הצדדים. היום הדבר התקבל אצל כל החוגים, אך בזמנו הייתה מחלוקת גדולה בעניין בין החסידים לבין המתנגדים.

החסידים באותה עיירה נסעו במיוחד לאדמו"ר הצמח-צדק והעלו בפניו את חששם להביא שוחט חסידי, כיוון שזה עלול לגרום לרעש גדול עליהם, על פתיחת 'שחיטה' חדשה לפי תקנת אדמו"ר הזקן.

ענה להם אדמו"ר הצמח-צדק: "על החלפים של סבא צריך מסירות נפש".

כאשר שמעו זאת החסידים, אכן הביאו שוחט חסידי. בתחילה הם השתדלו שהעניין יישמר בשקט, אך לאחר זמן הדבר התגלה ונעשה רעש גדול.

הבית-דין קראו להם לדין-תורה ושם נתנו להם 'מנה' הגונה והשמצו

אותם. בין יתר ההשמצות הם כינו את החסידים "בורים ועמי-הארץ".

נעמד אחד החסידים, מאלה שעסקו במרץ בהבאת השוחט החסידי, ופתח ספר מהרש"א. באותה תקופה, המהרש"א לא היה מודפס בסוף הגמרא כמו שמצוי היום, אלא זה היה מודפס בספר בפני עצמו. **הוא פתח בעמוד אחד והתחיל לשאול אצל הרב באיזה תוספות עוסק המהרש"א שנפתח. הרב לא ידע מה לענות.** מיד אמר החסיד את כל דברי הגמרא והתוספות בהם עסק המהרש"א על בוריים.

העומדים שם התפעלו מידיעתו והסברתו, אבל חשבו שזה חד-פעמי - במקרה הכיר הלה את דברי הגמרא והתוספות באותו דף. הוא פתח בעמוד נוסף, ושוב הרב לא ידע לחזור בדיוק על כל דברי התוספות אליהם מתייחס המהרש"א, והחסיד פתח פיו והרצה את דבריו בהסברה בהירה מתוך זיכרון חי, עם כל פרטי הסוגיא.

התברר שהחסיד הזה היה בקי נפלא בש"ס עם כל התוספות והמהרש"א. הוא היה רחוק מאוד מלהיות 'עם-הארץ'. המתנגדים הרגישו שלא בנוח מהעניין, וכמובן שפטרו אותם משם והכל בא על מקומו בשלום.

לאחר שיצאו מהבית-דין שאלו חבריו את החסיד והוא בתרעומת: "האם זה מה שהרבי וחסידות מלמדים אותנו, להתגאות בלימוד?" אז הוא ענה להם: "הלוא הרבי אמר שעל החלפים של סבא צריך 'מסירות-נפש'!..."

בשטחיות נדמה, שיש שני עניינים: מציאות וביטול. שני עניינים אלה סותרים זה לזה, ואדם שמנסה להיות בביטול - אינו נותן ביטוי למציאותו האישית; כל הבלטה, התפשטות או תוקף של המציאות האישית הם בסתירה לעניין הביטול.

אבל בספור זה רואים עניין אחר: החסיד ההוא לא חיפש ישות, ואף לא התעניין ברגש הביטול. אותו עניין דבר אחד: החלפים של אדמו"ר הזקן! ממילא, כאשר נדרש להראות את למדנותו, אין זה נובע כלל מרגש גאווה חס-ושלום, העניין הוא זה שדורש זאת ממנו. זהו ביטול אמיתי. הוא כל כך מסור לעניין, שכל מה שרק יידרש ממנו, גם תנועה של תוקף המציאות - הוא מוכן לעשות לשם השגת המטרה.

זהו הפירוש האמיתי של מסירות-נפש: מסירת כל הרצונות והרגשות - כולל רגש הביטול - האישיים, והתמסרות מוחלטת לרצון האלוהי.

שמעתי, שכאשר הגיעה השמועה על פטירתו של רבי חיים בריסקער לליובאוויטש, הרבי הקודם, שהכיר היטב את ר' חיים והעריכו מאוד, פרץ בככי תמרורים.

אחר-כך סיפר סיפור על גדולתו של ר' חיים, וכך אמר: "באחת מאסיפות הרבנים ברוסיה, עמד על הפרק עניין מסוים שנגע לשמירת גחלת היהדות. ר' חיים בריסקער, שהשתתף אף הוא באסיפה, שם לב שרוב הרבנים שנכחו שם לא הבינו את הסכנה הרוחנית הגדולה שבעניין זה, וראה שהם עומדים להכריע בו בניגוד לעמדת התורה.

"ר' חיים קם ממקומו, והכריז: 'אני ר' חיים מבריסק, ששמעו יצא מסוף העולם ועד סופו, גוזר בכוח התורה שלי, שיורידו את העניין הזה מסדר היום!' ואכן, מפני כבודו הורידו את העניין מסדר היום למועד מאוחר יותר, וכך נדחה העניין לגמרי".

ר' חיים היה בעל לב-נשבר. ובכל זאת, כאשר המצב דרש זאת, קם והכריז את ההכרזה הנ"ל. למרות שזה היפך טבעו וסגנונו, כיוון שהיה צורך בכך - הוא קם ואמר מה שאמר כדי לבטל את הגזירה העומדת על הפרק. זו לא גאווה וישות, כי-אם אדרבה, זוהי התמסרות מוחלטת ליהדות. הוא השתמש עם תוקף המציאות שלו עבור התורה.

בנקודה זו רואים שיש דברים שכאשר מבינים את עומקם על-פי חסידות, ההבנה היא הפוך מכפי שזוהי על-פי חכמת הנפש של השכל האנושי.

אנשים רגילים לחשוב, שתוקף נובע מישות, וככל שהאדם יש גדול יותר, יש בו תוקף חזק יותר. אבל על-פי חסידות זה בדיוק להיפך. האדם מצד עצמו, עד כמה שיהיה עם ישות - סוף-סוף יש לזה גבול. הוא יודע שהוא לא אלוקים, ויש הגבלה לתוקף שלו. לעומת זאת כאשר האדם בטל לאלוקות, יש לו תוקף אמיתי. כיוון שהוא לא פועל מכוחו שלו אלא מפני שמבין שכך האמת מחייבת - יש לו את התוקף ללכת עד הסוף.

מתוך הספר בדרכי החסידים שיצא לאור במהדורה חדשה לקראת יריד החסידות של י"ט כסלו

איך אפשר להיות מרוכז כל התפילה ולא לחשוב על דברים אחרים?

על זה דוּו כל הדוּוים ומצטערים רבים רבים מעובדי השם. שמירת הריכוז בתוכן התפילה היא עבודה לא פשוטה וחמקמקה, ולכן גדולי רבותינו הרבו בעצות מעצות שונות על הדבר הזה.

הבסיס הוא לא לבוא לתפילה בחטף, אלא להיות כמו חסידים ראשונים שהיו שוהים לפני התפילה ויישבו דעתם להשקיט את המחשבות, להתבונן לפני מי אנו עומדים וכמה מעלה יש בעבודת התפילה. ואף על פי שאין אנו יכולים להגיע למדרגתם, אצל כל אחד אפילו זמן מועט של סידור הנפש והמחשבות כפי יכולתו יכול להביא תועלת מרובה.

בנוסף, כדאי ללמוד כל פעם על חלק אחר בתפילה, על תוכנו ועל מעמקיו במקום שהלב חפץ ומוצא לו רוממות והתעוררות לדבקות אלוהית בתוכן הדברים. וכן טוב להתפלל בקרב עובדי השם ששופכים נפשם בתפילה ולהידבק במעשיהם. ומאבי מורי ע"ה שמעתי ש"דבקות היא מחלה מדבקת" וצריך ללכת למקום שיש הרבה מהנגיף הקדוש הזה ולשאוף אותו לתוכנו.

נכשלתי בחטא הידוע ואני מרגיש עצבות, שום דבר לא מעניין אותי ואני חש חוסר משמעות בחיים. מה לעשות?

הדבר הראשון הוא להבין שהיצר הרע היכה פה פעמיים: המכה הראשונה היא הפיתוי לחטא, והשנייה היא הייאוש והמחשבה שאם נפלת אזי אתה חסר ערך, מאוס ושנוא בעיני ה' יתברך ואין לך שום סיכוי לשוב ולהיות קרוב אליו. וזהו שקר נוראי, שהרי הקב"ה פותח שער לרופקים בתשובה ומחכה וממתין לך. והתשובה היא עניין קל ומשמח, שהרי אתה מצטער כל כך מפני שאתה רחוק מה', ובוהו גנוז כל התוקף של התשובה שלך - שאינך רוצה את החטא ואת הריחוק מה'. ואם כן כבר אוצר עצום של תשובה יש לך, אלא שהיצר הרע הפך אותו מהתקרבות להתרחקות.

ועיקר התשובה שתפנה לה' ותאמר לו: "ריבוננו של עולם, חטאתי עויתי ופשעתי לפניך ועשיתי כך וכך, ואני שב ומתחרט צער עצום, ואני רוצה להיות שוב קרוב אליך ולשמור את כל דברי תורתך למרות שהיצר בוער בי, והריני עושה מה שביכולתי כדי להתרחק מהפיתוי ולהתגבר עליו". ומיד לאחר מכן אתה שב להיות ידיד, אהוב ורצוי בעיניו, ולכן כדאי שתפתח בריקוד על שה' הרוצה בתשובה קירב אותך אליו, ובוודאי שהוא רוצה גם בתשובתך.

איך מבדילים בין חכמים אמיתיים למזויפים?

מוכרחים להודות שזו שאלה קשה. והראיה, שהיה בישראל אדם שחלקים עצומים מעם ישראל הלכו אחריו, והוא התגלה כמוזיף במובן החמור של המילה - שבתאי צבי שר"י. ומפני שהיה איש עמוק ובעל יכולות יוצאות דופן, גם רבים מחכמי ישראל נהו אחריו ולא הצליחו לעמוד על הזיוף עד שהוא נחשף לעיני כל. ולצערנו, הוא לא היחיד.

אדם חסר הכשרה מקצועית בתחום הרפואה מתקשה יותר לזהות מתחזה לרופא, הפתרון הוא לפנות לגדולי המומחים בתחום, שמבינים את ההבדלים בין רופא אמיתי למתחזה, וכך גם בתחום התורני. יחד עם זאת צריך לקחת בחשבון שלעיתים מחלוקות חריפות מתייחסות לפערים בתפיסות עולם ולא למומחיות פרטית של פלוני. וכך למשל הרפואה הקונבנציונלית ראתה ברפואה האלטרנטיבית חסרת ביסוס ושרלטנות במשך זמן רב, והיום היא מעדנת מאוד את יחסה כלפיה ובוחנת את הדברים ביתר סבלנות. וגם זה חלק מן המומחיות, להבחין מתי יש מחלוקות בין תפיסות שונות שהן סוג אחד של פער לבין זיוף והתחזות שהיא צורה שונה לגמרי של בעיה.

03-9543349

daatri@yadsarah.org.il

רקע כללי של המחלה
טיפולים מתאימים למחלה
מידע על תרופות ותופעות לוואי
טיפולים אלטרנטיביים
טיפולים חדשניים

עונה על שאלותיך
ומספק מידע רפואי
מקצועי ועדכני
על מחלות, תרופות
וטיפולים **חינם**

ב"ה

טעימה מהמעייין

דובי ליברמן | ברוך נחשון

רעיונות לפרשת השבוע
מהמעייין הבלתי נדלה של תורת החסידות
בהגשה נעימה בליווי ציור
לכל פרשה של האמן ברוך נחשון ז"ל

חדש!

בית הוצאה לאור לספרות חסידיית